

még valami: Csehország egyike volt Európa legjobban felfegyverzett államának. Csehszlovákia felszámoltatása életkérdés volt Németország számára. Még a német hadsereg néve is nagy kockázatot jelent az, ha megtámad egy tökéletes fegyverekkel ellátott államot, amelyben megvan az akarat, hogy viselje a kockázatot. Nem lehet egy millós hadsereget tönkretenni anélkül, hogy annak kétszeresét ne veszítene.

Vajjon kockázatot volt-e a Führer kétmillió német katonát, hárommillió szüdtánémétért? Már maga a kérdés rámutat a feltevés lehetetlenségére. Ezért egész más módszerhez kellett folyamodnia. Számításában biztos adat volt Szovjetország cselekvési képtelensége. Az orosz tehetetlenség megkönnyítette a Lengyelországgal való együttműködést, amely ország így részese lett Európa megfélemlítésének. Hitler kancellár nem volt tekintettel a háború megszervezésének logikai szabályaira, mert más ténen, az idegek ellenálló képességének a terén dolgozott. Ahelyett, hogy az öreg Moltke tradíciójához folyamodott volna, nem a vezérkarhoz fordult, hanem egy emberhez: Göbbelshöz. A német propaganda miniszternek sikerült ágyulóvá, egyetlen katonai feladása nélkül megnyerni a háborút. Göbbels jelszava az volt, hogy a német nép „fegyverkezék fel erkölcsileg, mielőtt eszközökkel fegyverkezék”. Ezért minden német sajtóképet mozgósított arra a célra, hogy a német nép megbarátkozzék azzal a gondolattal, hogy közeledik a háború. Minden erővel azon volt, hogy rámutasson a megalázó béke mívtárára s alapjáiban véve — Göbbels meghatározása szerint — a német nemzeti szocializmus nem egyéb, mint az életnek veszélyekkel feltételezett afirmálása, tehát a német nép nem igényelheti az életet csak úgy, ha szembeszáll a legnagyobb áldozatokkal. Kollektív szuggesztíóval hirtette el a világban a hitet, hogy a német hadsereg fennsőbbiségéről vitatkozni sem lehet és annak győzelme biztos. Nem elégedett meg azzal, hogy belső lángot szítson és a német nép harciasságát megszervezze, hanem mindent elkövetett, hogy a külföldi képzeletében, a borzalmas német hadsereg jelenjék meg. Az angol és francia sajtót állandóan táplálta a német hadsereg misztikus technikai felfedezéseiről szóló hírekkel és minél erősebb lett a német fenyegetés, a többi államok érzelmi világát annál inkább hódította meg a félelem. Göbbels győzelme így határozható meg: az emberi lélek láthatatlan vásznán megjelenik a háborútól való félelem, ugyanakkor a német lélekben nő a türelmetlenség, hogy végre már kitörjön a háború.

A német propaganda miniszter elfárasztotta Európa idegeit, felgyújtotta képzeletét és megtörte ellenállását. Ez volt a müncheni győzelem taktikai pillanata. A háborút megnyerték egy szellemes, pánik offenzívával. Göbbels, a tipatartó tábornagy diadalívet emelt a sajtótermékek felhasználásával. A propaganda pótolta a vezérkart, a toll és tinta a marsallbotot. Megtakarították a repülőgépeket, a tankokat, az ágyukat és gépfegyvereket, szóval megkímélték a hadsereget. A propagandára elkötött milliók meghozták gyümölcsüket: tíz millió embert, Közép-Európa leggazdagabb területét. Értjük-e már, hogy mit jelent egy jó propaganda miniszter?

Megdrágult a tüzifa?
akkor is
olcsón fűtök „ZEPHIR” kályhával

10 kilogramm fával fűt egy normál szobát 24 órán át

Gyártja: **Szántó D. és Fia, Oradea**
„Elite” tüzhely kályhagyára.
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket. Képviselet: „BAZSELE” vas- és kereskedés Piața Mihai Viteazul No. 12.

Gyomor- és belbetegségek ellen

Gastro-D

inden urbanban.

„DRANG NACH OSTEN“

Hogyan képzelték el a német imperializmus győzelmes háború esetén Közép- és Kelet-Európa „megszervezését”

Uj, október 14. Dr. Funk német gazdasági miniszter Belgrádban elhangzott nyilatkozata, ankarai útja, dr. Ley, a német munkafront vezetőinek bucaresti és szófiai látogatása, a német sajtó leplezetlen megnyilatkozásai ismét aktuálisá teszik Németországban Közép- és Kelet-Európa gazdasági egységbe foglalására, helyesebben bekebelezésére irányuló törekvéseit, amelyekhez Ausztria elfoglalásával és Csehszlovákia ártalmatlanná tételével katonailag és politikailag megnyitották az utat Hitler hódításai.

Jelentkeznek a Mittel-Európa terv

A német „Mittel-Európa”-terv nem új. A múlt század végén a német tudományos irodalomban és a császári imperializmus elgondolásai között egyaránt jelentkeztek. Hivatalosan azonban csak a világháború kitörésével párhuzamosan hozták nyilvánosságra.

Néhány héttel a világháború kitörése után 1914 szeptemberében dr. Silvester, az osztrák képviselőház elnöke, a Salzburger Stimmen című lapban annak a kívánságának adott kifejezést, hogy az osztrák-magyar monarchia a háború befejezése után vámunióba lépjen a német birodalommal. Ezt a közleményt tömegesen követték hírlapi cikkek, politikai és tudományos elmefuttatások, könyvek és egész folyóirat-sorozatok jelentek meg azzal a céllal, hogy mindenekelőtt is az osztrák-magyar monarchia különböző nemzetiségeit nyerjék meg a német világhatalmi terv javára.

Naumann 12 pontja

A közvélemény megdölgözése után megjelent Friedrich Naumann német birodalmi képviselő és Ismert közgazdasági író hírhedt „Mittel-Európa” című munkája, amely csaknem szóról szóra átkerült Hitler „Mein Kampf” című művébe is. Naumann könyvének, amely Ausztria bekebelezése és Csehszlovákia letörése után égető aktualitást nyert napjainkban, az alapelvei a következők:

A tervet csakis a háború alatt, vagyis a német szuronyerő árnyékában lehet végrehajtani, mert békekötés után erről többé szó sem lehet. Előbb meg kell csinálni a német-osztrák-magyar vámuniót és államszövetséget s majd ha ez meglesz, akkor jöjjenek egymásután Románia, Bulgária, Törökország és végül a semlegesek. A nagynémet világhódító terv szerint röviddel a háború befejezése után a Hohenzollernnek hatalmának és akaratának kell uralkodnia porosz erőszakkal és kíméletlenséggel Belgiumtól és Hollandiától kezdve Konstantinápolyon át Bagdadig. Német Oberstaat — értsd a német birodalmat —, amely katonai, pénzügyi, külpolitikai és közgazdasági téren hivatalos a többiek felett uralkodni. Az egésznek egy „Gesamtreich”-é kell fejlődnie, amelynek lényegben németté kell válnia. Naumann könyvében meg is jelölte, csak egy példaként, hogy mi mindennek kell német közös ügyé válnia:

1. Egyenlő újonozási törvény.
2. Közösönös katonai inspekciónk.
3. Közös bizottság külügyek intézésére.
4. Közös vasúti tanács és közös folyam-adminisztráció.
5. Ermények és mértékek egyenlősége.
6. Egyenlő bank- és kereskedelmi törvényhozás.
7. A hadügyi kiadások egyenlő tétele.
8. Közösönös jótállás állami kölcsönökért.
9. Egyenlő vámtarifa.
10. A vámbelátások közössége.
11. Egyenlő munkásbiztosítás (munkásvédelem).
12. Egyenlő egyesülési, szindikátusi, stb. törvények.

Ez volt a félhivatalos Naumann-féle tervet 12 kemény programpontra, melyekhez magyarul és kiegészítésként hozzáfűzte: hogy „közösség minden téren, bankok, szindikátusok, bányász és kézműves szervezetek terén. Mezőgazdák, közigazdák, történészek, jogászok, orvosok, stb. összefüvetelű mind közősek kell, hogy legyenek. A nagy alakulat világ- és közvetítő nyelve a német”.

Patj de Legarde véleménye

Lezius tanár „Deutschland und der Osten” című emlékiratában követelte, hogy Ausztriában be kell hozni a kizárólagos német hivatalos nyelvet, Magyarországon pedig a magyar államnyelv mellett a német nyelvet a

magyarral egyenjogúvá kell tenni. A „Die Tat” című folyóirat 1916-ban ieközölte Paul de Legarde egy régebbi dolgozatát, amelyben többek között a következőket fejtegeti: „A dunai birodalom vámunioi néptörzse, beleértve a magyarokat is, Európának elvgre csak ténre van; minél hamarabb pusztulnak el, annál jobb reánk és reájuk nézve”.

A háborus magyar vezető körök annak idején, élükön Tisza Istvánnal, nyíltan szembehelyezkedtek ezzel a Mittel-Európa tervvel, amelytől nemcsak Magyarország politikai függetlenségét, de területi integritását is féltették. Cernin Ottokár gróf, a volt osztrák-magyar monarchia utolsó közös külügyminisztere „Der Weltkrieg” című könyvében bevallja, hogy Bécsben és Berlinben úgy tervezték, hogy győzelem esetén odaadják Erdélyt Romániának, azzal a feltétellel, ha ez Bécsben át lecsatlakozik a német Mittel-Európhoz. A terv élen maga Cernin gróf állott, aki saját bevallása szerint arra is gondolt, hogy győzelmes háború esetén fegyverrel kényszeríti Magyarországot Erdély átengedésére.

Német világhatalom

1918 június 5-én Peyer német alkancellár a Neue Freie Presse hasábjain nyilatkozott a német birodalmi kormány álláspontjáról a Mittel-Európa tervvel szemben. Ez az álláspont Naumann tervezetének súlyosított kiadását jelentette és nyilvánosan a világ-

hatalmi elsőbbséget akarta Németország részre Európában megalapozni. Peyer szerint a kiindulási pont a következő lett volna: A német birodalom és az osztrák-magyar monarchia között olyan életközösséget teremteni, hogy tárgyilag annak felbontása lehetlenné váljék. A két szövetséges hatalomnak gazdaságilag össze kell olvadnia, miután határaik amugyis inkább történelmi, mint gazdaságiak. Peyer a lengyel királyság és az északi határszéli államok gazdasági lecsatlakozását is szükségesnek tartja. A szövetség előnye mérhetetlenül alakulnának, ahogy Bulgária, Románia, sőt esetleg Törökország is csatlakozik. A határoknak az egyes országok között lépésről lépésre le kell omolnia, hogy végül egyetlen egységes formai területté alakuljanak át, egységes érdekekkel. A szövetség az összes külügyi kérdésekben egységes álláspontot képvisel.

Katonai téren a szövetség tagjai a német birodalommal egyenlő arányban járulnak hozzá a fegyverkezési költségekhez. Az északi határszéli államok katonailag Németországot követik, Lengyelország pedig a központi hatalmakkal lép szövetségre.

Ezek voltak a német imperializmus tervei, a világháború győzelmes befejezése esetére. Németország elvesztette a háborút, de husz évtől később Hitler egyetlen puskaalövés nélkül látta hozzá a Naumann-terv megvalósításához.

Érdekes adatok Arad népmozgalmi statisztikájából

Aradon négyezzerrel több nő van, mint férfi. 863 hetvenöt éven felüli ember él Aradon. Kilencezer zsidó lakos

Arad, október 14. (Az Uj Kelet tud.)

A közelmúltban az egészségügyi minisztériumtól rendelt érkezt Arad város főorvosi hivatalához arra vonatkozólag, hogy az egészségügyi hadjárat keretén belül készítsék el az utolsó tíz év néprajzi adatait. A város egészségügyi hivatala most készült el a statisztika összeállításával, amely figyelemreméltó adatokat tartalmaz. A számok szűrke csoportosítása során kiderül, hogy Aradon több a nő mint a férfi. Megtudjuk a figyelmetkeltő kimutatásból azt is, hogy Arad lakossága állandóan csökkenne, ha nem lenne költözködési szaporulat. Megállapítható az is, hogy Aradon magasabb a férfiak halálási arányszáma és a számok tenge-réből az is kitűnik, hogy Aradon ugynevezett öregember feltűnően kevés van.

Arad tízéves népmozgalmi adatairól készült statisztikai adatokból kiderül, hogy Arad lakosságának száma 1937 december végén 86.340 lélek volt, amely a következőképpen oszlott meg: 41.124 férfi és 45.216 nő. A nők lélekszáma tehát több mint négyezzerrel haladja meg a férfiak létszámát.

A családi állapotok szerint az alábbi adatokat állították össze: összesen 25.035 házasság és 50.077 nem házasság, 7770 özvegy, valamint 3458 elvált polgára van Aradnak. Meg kell állapítani, hogy az özvegyek és elváltak száma csaknem a felét teszi ki a házasságban élő polgárság számának.

A korszerinti tagozódás alapján 0-1 évig 4317, 2-4 évig 3553, 5-9-ig 3503, 10-14-ig 8614, 15-19 évig 12.901, 20-24 évig 12.147, 25-34 évig 13.015, 35-44 évig 12.037, 45-54 évig 8634, 55-64 évig 5030, 65-74 évig 1726 és 75 éven felül mindössze 863 ember él Aradon.

A város lakosainak nemzetiségi megoszlásáról az alábbiakat állapítja meg a kimutatás: 32.869 román, 31.105 magyar, 242 bolgár, 7707 német, 9001 zsidó, 234 kisorosz, orosz és ukrán, 3350 szerb és 1832 más nemzetiségű polgára van Aradnak.

Szomorú adatokat tartalmaz a kimuta-

tás a születések és halálozások arányszámát illetően. A statisztikából ugyanis kitűnik, hogy Aradon megszűnt a természetes szaporulat és évek óta a halálozások meghaladják a születések számát. Míg 1923-ban Aradnak 77.491 polgára volt, ez természetes szaporulat szempontjából 76 ezer 90-re csökkent. Ami a többletet illeti az ugy adódott, hogy az utóbbi tíz esztendő alatt 8849-en költöztek Aradra.

A halálzási arányszám azonban a születési adatokkal szemben állandóan növekszik. A születési arányszám az elmúlt tíz év alatt 13,4-16,2 ezrelék között változott, a halálzási arány pedig 15,3-17,8 ezreléket tett ki. A tízévi statisztikai kimutatást véve alapul a születések száma 1937-ben volt a legmagasabb, 16,2 ezrelék, míg a halálozások száma 1935-ben érte el a legmagasabb arányt (17,8 ezrelék).

Kiderül az is, hogy a csecsemőhalandóság arányszáma a legmagasabb, bár e tekintetben jelentős javulás állt be. Amíg 1928-ban 22,2 ezrelék volt az arány, ez a szám 1937-ben 16,3 ezrelékre csökkent. A csecsemőhalandóság egynapos kortól egy hónapos korig a legnagyobb. Általában a halandóság szempontjából a legveszedelmesebb a nyár, az ősz, míg a legkevesebb halálozás tavasszal történik.

Elkészítették az utóbbi tíz év alatt Aradon pusztított fertőző betegségekről szóló statisztikát is. E szerint a tíz év alatt Aradon 874 tifusz, 1762 vörheny, 2 kiütéscsúsz, 859 kanyaró, 680 torokgyík, 375 számarókhögés, 125 vérhas, 75 orbánc, 141 járványos fültömírgyöly, 107 bárányhimlő, 6 lépfene, 6827 TBC, 4815 szifilis, 42 malária, 739 rák, 154 trachoma.

A fertőző betegségek közül legtöbb halálos áldozatot, az egyébként is legmagasabb számban előforduló TBC szedte. Utána a rák következik.

A tíz esztendőről készült számtengerből kiderül, hogy ezen idő alatt összesen 13.070 ember halt meg. Ezek közül 6756 a férfi és 6320 a nők száma.

Milyen iró szívünket. Kinnal szaklyéből. Ugy amely olyan be: dr. Kilem szentes, ang ember édes pénteken kkon végig szigán nem peregték a Neve és a kimagasló uccában, eg söt messze Klein Miks és tisztelői ellenfelei. N mel és neh szal buozuz jó barátunk vele együtt vetve, néha és becsület bogtak a sz Robbanó csupa tíz é viruló élet, hész sodrába pének, kök korlülő embe látta, logik és nemes g re olyan biz gitesre min dr legendás nym veag den emberi kül, hogy v attól a mé nek hajléko Senki, ör teg a szive, hogy olykor zett és egy felkeresi ök érte az első roham form javasolt, elt amit az éle szerető Kle el. Kedélyá lalom, de c maradt. T másokért r

Csütörtök kollégáját elölt, termi is ingyen szegény ez nek államp na, minden ha csak eg tét sürgös átílépök, ak berek, akik másra, ak megmenthe Estefelé te töle: — Mit k lással? — Semm lehet ezké is kéni? Este, m menyét és elkísérte a zott, de a mert azt n és lefeküd Andorral é a mozielő szul érezt kedvesen, harmóniku volt, megs — Apuk után alsz Néhány látta, hog esik az ujs

Teljes nyelvt

Meghalt dr. Klein Miksa

Milyen irónikus gyász és bánat ül meg a szívünket. Milyen nehezen és milyen gyötörően kunnak szakadniak fel a szavak lelkünk mélyéből. Ugy fáj, úgy szur, úgy éget a hír, amely olyan váratlanul hasított be a szívekbe: dr. Klein Miksa meghalt. A drága, rokon-szenves, angyali jószívű, derek harcos, talpig ember édes jó Maxi nincsen többé. Amikor pénteken korán reggel láthatatlan drótszála-kon végig száguldott a hír Kolozsvár utcáin, igazán nemzetiségi különbség nélkül, végig-peregtek a fájdalom könnyei minden arcon. Neve és a köznapri emberek sorából messihi-kimagasló egyénisége fogalom volt a zsidó uccában, egész Kolozsváron, egész Erdélyben, sőt messze a szűkebb haza határain is. Klein Miksa doktornak csak barátai, hívei és tisztelői voltak, ellenségei soha. Legfeljebb ellenfelei. Nekünk, akik most könnyes szemmel és nehéz oldódnai nem tudó férfi gyász-szal bucsuzunk el tőle e lap hasábjain, igaz jó barátunk volt. Husz esztendeig harcoltunk vele együtt a zsidó fronton, legtöbbször váll-veve, néha szemtől-szemben, de a szeretet és becsület fényei egyformán magasan lo-bogtak a szívünkben minden időkben.

Robbanó életkedv, hihetetlen munkabírás, csupa tűz és harc volt ez az ember, maga a viruló élet, roppant nagy száfa az idők ne-héz sodrában. Két jóságos szem, amely né-pének, környezetének, de minden közelébe kerülő embernek szenvedését és baját meg-látta, logikus agy, amely tele volt gyöngéd és nemes gondolatokkal, két erős váll, amely-re olyan biztosan lehetett támaszkodni és se-gítésre mindig kész két kéz. De Klein Miksa dr. legendás jó szíve, amely annyira érzéke-nyen reagált minden zsidó és min-den emberi fájdalomra, szép csendesen, anél-kül, hogy valaki is sejtette volna, felőrödtől attól a mérhetetlen sok szenvedéstől, amely-nek hajlékot adott.

Senki, ömaga sem tudta, hogy milyen be-teg a szíve. Pedig már három esztendeje, hogy olykor-olykor szívjáji fájdalmakat ér-zett és egyre igérte orvosbarátainak, hogy felkeresi őket. Körülbelül két héttel ezelőtt érte az első komoly figyelmeztetés egy szív-roham formájában. Elfer professzor pihenést javasolt, eltiltotta a dohánytól és a hústól, amit az élet egyszerű örömeit olyan nagyon szerető Klein Miksa doktor nehezen viselt el. Kedélyállapotára is kihatott az orvosi til-alom, de duzzadó életenergiája érintetlen maradt. Tovább nyitotta szívét a többnyire másokért robotoló munkában.

Klein Miksa dr. utolsó órái

Csütörtökön délután még egy vagyontalan kollégáját védte fegyelmi ügyben a kamara előtt, természetesen, mint annyiszor, ezuttal is ingyen dolgozott. Amikor hazakerült, mar-szegény emberek várták az irodában, akik-nek állampolgársági ügyeikben kellett eljár-nia, minden ideje az utóbbi időben ezzel telt, ha csak egyszer-mászor fel nem ébresztet-ték sürgős egyéb jótékonyági ügyek: határ-átlépők, akiket elfogtak, szerencsétlen kisé-mberék, akik bajba kerültek. Nem is gondoltak a mozielődést. Hazatérve 11 óra felé ross-zsul érezte magát és lefeküdt. Gyöngéden és kedvesen, ahogyan hosszú lehelletfinoman harmónikus házassága alatt mindig szokása volt, megszólalt:

— Apuka most egy kicsit olvasni fog, az-után alszik egy nagyot.

Néhány pillanat múlva felesége rémülten látta, hogy Klein Miksa doktor kezéből ki-esik az újság.

— Mi bajod van az istenért? — kiáltotta.
— Rosszul vagyok, — hangzott a válasz,
— adj egy pohár vizet.

Klein Miksáné nyomban felrohant a ház-ban lakó Havas doktorhoz, de mire az orvos megérkezett, Klein Miksa doktor már halott volt.

A kolozsvári temetés

A döbbenetes haláleset híre pénteken reg-gel villámgyorsan terjedt el a városban. Klein Miksa régi kivánsága szerint a család úgy határozott, hogy a holttestet Dére szál-lítják és ott temetik el elhuzytjai mellett. A halálhír hallatára mindenki, aki szerette és becsülte Klein Miksát, abba hagyta a mun-káját, félretett minden dolgot és könnyes szemekkel sietett a gyászházba, hogy lerója az utolsó kegyeletet. A gyászoló lakás, a lépcsőház és a ház előtti kis térség 11 óra-ra megtelt emberekkel. A város zsidó és nem-zsidó lakosságának minden rétege ott szo-

rongott néma és fájdalmas csendben, a szí-vetépő módon gyászoló család körül. A har-madik szobában feküdt hogyamányos módra a földön mécsessel a feje fölött Klein Miksa dr. Zsidó szokás szerint félülnep és péntek-lévén nem tartottak gyászbeszédet fölötte.

A kolozsvári ügyvédi kamara dékan-jának megindító gyászbeszéde

Egyetlen beszéd hangzott el, dr. Alexandru Dragomir, a kolozsvári ügyvédi kamara dé-kánja bucsuzott tőle az alábbi megindító szavakkal:

— A kolozsvári kamara ügyvédjai a szerencsétlenség fölötti mély fájdalom-munkában, amely egyik legkiválóbb kartársukat ragadja el körükből, mélységes megillető-déssel veszik körül ezt a koporsót; a pilla-nat fölött, amely bennünket elválasztott, a mi hódolatunk lebeg egy világos fej és egy az élet szépségétől és eszményi cöljá-tól áthatott lélek erőfeszítésekkel teli mult-ja iránt.

— Kartársai körében éppugy, mint a tár-sadalmi, vallási és jogi életben Klein Miksa szikra volt, amely meglepő dinamizmussal telt áramlatokat teremtett és lelkesített egy a gondolat és az eszmék újszerűsége, mint az ügyesség és szívósság révén, amellyel meg tudta valósítani követett céljait. Megkapó sikerei voltak ügyvédi pá-lyafutása során az igazságügyi hatóságok előtt és azoktól, akik hálások tudnak lenni, bőségesen volt része az elismerésben. Egészséges optimizmusa, amely humorá-ban is kifejezésre jutott, meleg és barátaival szemben odaadó szíve, megindító őszin-

tesége, csillogó értelmessége, részvéte és együttérzése a nélkülözök és elnyomottak iránt, annyira közelhozták őt szívünkhoz, angyi hálára köteleznék bennünket, hogy a villámszerű elválásnak e pillanatalban nem találjuk sem a megfelelő szót, sem a meg-felelő gesztust, amelyek felülhelnék a mi egész fájdalomunkat.

— Kétségbeesett hangunk a mindenha-tóhoz száll, hogy fogadja őt be az örök nyugalom el nem múló birodalmába, ahová Klein Miksa a mi fájdalmas könnyeink kíséretében távozik el.

Ezután egyszerű gyaluatlan deszkakopor-sóban levitték a holttestet a kapu előtt vá-rakozó chevra-autóra. Megindító jelenetek között indult el Klein Miksa holtteste a la-kásból utolsó útjára. Mindenki legalább megérinti a koporsót, sok egyszerű, szegény ember mint a tóra köpenyét csókolta meg a koporsót, egy vett utolsó bucsút jötevéje-től. Amikor a koporsót ráemelték a halottas autóra, az autó nem tudott megindulni ren-des menetssebességgel, mert az összegyűlt gyászoló tömeg önkéntelenül négyes sorok-ba verődött össze és végig kísérte az autót a város főútcáin egészen a Kereskedelmi és Iparkamaráig. Már a Calea Victorieián volt a halottas autó, amikor beérte egy berkocsi, amely a kolozsvári ügyvédi kamara gyönyörű virágkoszoruját hozta. (A dési temetés le-toyásáról lapunk nyolcadik oldalán számo-lunk be.)

Klein Miksa dr. élete és pályája

Klein Miksa doktor mindössze 55 éves volt. Désen született 1883-ban. Jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte, Marosvá-sárhelyen tette le az ügyvédi vizsgát. Már fiatalon élénk közéleti működést fejtett ki Désen, ahol ügyvédi pályafutását kezdte. La-pokat szerkesztett és élénk politikai és köz-életi működéssel tette ismertté a nevét. Ko-lozsvárra közvetlenül a háboru után került és tüneményesen rövid idő alatt országos hir-nevet szerzett. Közvetlen és megkapóan bá-jos egyénisége, eredeti humora, mély kultu-rája, minden iránt érdeklődő friss és lendü-letes szelleme, pompás előadókészsége, derlis és életvidám optimizmusa, de mindennekfölött mély és nagyon emberséges szíve, páratlan jósága és bátor, harcias kiállása rengeteg barátot és tisztelőt szerzett számára. Szüle-tett ügyvéd és jogász volt a szó legnemesebb értelmében. Egy letűnt korszak igazi huma-nista szellemén nőtt fel. Kitűnő elméleti és gyakorlati jogász volt, de főleg a szívvel volt az, az igazságnak a harcosa, akinek fi-zikai fájdalmat okozott minden jogtalanság. Senki nálánál szebben nem tudott képviselni bíróságok, vagy hatóságok előtt zsidó sérel-meket. Népi és emberi öntudata, az a nemes pártos, amely egész egyéniségéből kiáradt, a mely meggyőződésből és az elesettek, jog-fosztottak és a szegények iránti forró szeret-téssel fakadó jellemes bátorsága és egyenes gerince, tiszteletet parancsoló volt. Szép és megindító jelenség volt Klein Miksa doktort a bírói emelvény előtt látni és hallani. A jogtalanság perbeli ellenfele volt, aki végtelen megbecsülést szerzett bíró és ügyész, rend-őrség és katonai bíróság előtt önmagának és annak az ügynek, amit képviselt.

Ki tudná felsorolni közéleti munkásságát. Hiszen tíz embernek a dolgát végezte a zsidó uccában. Ott volt minden zsidó közintézmény-nek bölcsőjénél. Ő volt az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség első alelnöke. Tarbut, hit-köztség, kórház, párt, tanoncotthon és jog-védő iroda elképzelhetetlen volt nélküle. Volt idő, amikor egymagában volt jogvédő iroda, amikor nap-nap után hagyta, hogy felverjék éjszaka álmából, elvirgyék az ebédje mellől, mert egy szegény zsidó asszonyt határátlé-pésért letartóztattak, mert egy német emig-

rás hadbírószág elé került, mert italende-déllyel, iparengedéllyel, vagy állampolgársá-gal volt valakinek baja. Klein Miksa doktor nyomban felpattant az asztala mellől, fel-kelt az ágyából és megindult aktatáskájával a háza alatt a rendőrség, a bíróság, a város-háza, a katonai törvényszék, a szegény, a pénzügyigazgatóság felé. Kérvényt szerkesz-tett, elköszorozatot irt az Uj Keletbe, memo-randumokat dolgozott ki, utazott a minisz-teriumokba, csak éppen vagyont nem ért rá szerezni, mert a szegény emberek mézszányi aktájára legtöbbször ő tette a bélyeget is. A bebjajutott ember úgy érezte magát, ha Klein Miksának, akit mindenki csak „Maxi-nak“ becézett, kezébe tette az ügyét, mint az égő ház gazdája, ha megpillarja a tűz-oltókat. Valóban tűzoltó és mentő volt, egy robogott hallatlan gyorsasággal az első se-gélyre mindenkor készen. Szegény, beteg szíve fűtötte ezt a rendkívüli motort. Az em-berek ezreinek egzisztenciáját mentette meg és akár volt neki, akár nem két kézzel jóté-konykodott. Rengeteg közéleti elfoglaltsága mellett, amelyhez sohasem csak a nevet adta, hanem egyéniségének és konstruktív alkotó képességének egész lendületét, egyik ügyé-sze volt a kisebbségi újságírószervezetnek, min-den második újságíró sajtóterében ő volt az ingyen ügyvéd. Ő volt a védő dr. Krenner Miklós híres sajtóterében, amikor nagy jo-gászai, történelmi és kisebbségpolitikai felké-szültségével országos nevet szerzett.

Családi élete példásan harmónikus volt. Mesébeillő, gyöngéd szeretettel vette körül feleségét. Ideális férj és nagyon jó apa volt, földöntúli jósággal becézte a fiát „Bendi-kát“, dr. Klein Endre ügyvédet. Az özvegyen maradt hitves és az árva maradt fia felé fordult most Erdély egész zsidóságának tul-áradó részvéte.

A talmud szavaira gondolunk Klein Miksa doktor friss sirhantja mellett.

— Ha valaki arccal a fal felé fordulva halt meg: — tanítja a talmud, — rossz jel, de ha valaki arccal az emberek felé fordulva halt meg: jó jel.

Aki arccal a fal felé fordult, vagyis elzárta magát az emberektől, nem hagy maga után emléket. De, aki úgy az embertársai felé tárta két karját, mint Klein Miksa dr., aki arccal az emberek felé fordulva halt meg, annak emléke sohasem anyészik el a szívek-ből. (J. f.)

A Munkakamarák Szövetségének új ve-zetőisége. A hivatalos lap október 13-i száma közli a munkaügyi miniszter ren-deletét, amelyben a Munkakamarák Szö-vetsége élére új interimar bizottságot ne-vezett ki. A kinevezett tagok a követke-zők: Munkások részéről: Jumanca Iosif, N. N. Coca, Dumitru Negu, kisiparosok részéről: D. N. Dumitrescu, Mihail Bre-zoianu, Gica Cristescu, magántisztviselők részéről: Virgil Molin, Gogu Georgescu, I. Ionescu Cotroceni. A bizottság elnöke Virgil Molin, clujii tanoncskolai tanár lett.

A legelőszőbb áron a legjobb minőséget kaphatja
„FEMINA“ CLUJ, Str. Memorandului Nr. 1.
női konfekció áruházában, ahová már meg-érkeztek a legújabb özi és télikabát és ruha újonságokban. Nagy választék kék iskolás leányka kabátokban.

Románul — tanár segítségével nélkül — játszva megtanulhat a 4 hónap alatt második kiadást elér

Gál Zoltán-féle Román nyelvtanfolyam-ból

Teljesen új alapokra fektetett módszer. Hangsúly én néma betűk jelölése. 3000 a napi szükséglet szempontjából kiválasztott szó. Írásbeli feladatok megoldással. Teljes román nyelvtani anyag a legkezdetelegesebb fokról a legrompikáltabb nyelvtani problémáig. Szólásmódot. Egyszerű, közvetlen stílus a magyarázatoknál. Jól olvasható nagy betűk. 400 oldal. Könnyen áttekinthető táblázatok.

Fűzve 120 lej. Vázonba kötve 150 lej. Megrendelhető a szerzőnél: GAL ZOLTAN, Oradea, Buiv. Regele Ferdinand 17/A. Telefonautomata 15-05.

HIREK

Olvasóink figyelmébe!

Vidéki olvasóink köréből tömegesen érkeznek a panaszok arról, hogy késedelmesen kapják kézhez az Uj Keletet. Ez a késés az Uj Kelet kiadóhivataltól független okok miatt történik. Ugyanis pár hét óta a Bukaresti felől jövő vonatok nagy, egyórás-másfélórás késéssel érkeznek Kolozsvárra és természetesen hasonló késéssel indulnak Nagyváradra, ahol emiatt lekésik a csatlakozást Arad, Temesvár, illetve Szatmár és Sziget felé. Hasonló késéssel érkeznek a fővárosba a Nagyvárad-Kolozsvár felől jövő vonatok is. A késések okai felől érdeklődünk a vasútgazgatóságnál, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a késéseket a Kolozsvár-Tóvis közötti vonalkiváltás és sínese-relési munkálatok okozzák, mert ezen a vonalszakaszon a vonatok csak lépésben haladhatnak. Értésülünk szerint a javítási munkálatok rövidesen véget érnek és a vonatok ismét pontosan fognak közlekedni. Az átmeneti időre kérjük az Uj Kelet vidéki előfizetőinek türelmét és elnézését a hibánkon kívül történő késedelmek közbesítés miatt.

— Időjárás. Légnyomás súlyedés váltakozó felhőzt, enyhe nyugati légáramlás, az idő nem változik, reggel és este köd.

— ELMARADNAK A NYILVANOS ÜNNEPEK ÉS A SZÜLETÉSNAPIJAN AZ UDVARI GYÁSZ MIATT. Bucurestiből jelentik: A királyi udvar marsalljává a kapzárta érkezett jelentése szerint, tekintve az udvar nagy gyászát, öfésége, a király úgy rendelkezett, hogy az október 16-iki ünnepek elmaradnak. Öfésége, a király születésnapjának ünnepén csupán szűk körű ebéd lesz Sinaiban, amelyen a királyi család tagjai és a miniszterei vesznek részt.

— Felrobbant a sztratoszféra léggömb. Varsóból jelentik: Zakopaneból jelentik, hogy az erős szélvívás miatt a sztratoszféra léggömb feleresztését elhalasztották. Amikor a léggömbből kieresztették a levegőt, robbanás történt, a tüz elpusztította a külső burkolat egy részét.

— Uj városháza és városi kórház épül. Dr. Bornemisa polgármester a hivatalba lépése óta eltelt rövid idő alatt egész sereg tervet dolgozott ki és meggyorsította a városháza sietének elnyúlult várakozását. Tegnap délután a polgármester magához kéréte a hivatali főnököket, akikkel közölte, hogy minden ügyosztályvezetőnek átvesse a tervek kidolgozása, a közigazgatási munka hatályosabbá tétele végett. A városháza öt éves tervének keretében akarja megvalósítani az új városháza felépítését és egy városi kórház emelését. Mindkettő régi megoldásra váró probléma. A jelenlegi városháza épülete sok tekintetben nem felel meg a célaknak. Az egyes ügyosztályok helyiségei meg lehetőségen távol esnek egymástól, ami a gyors munka akadályozója. A városi kórház megvalósítása talán még ennél is sürgetőbb. Sok panasz hangzik el arról, hogy a klinika nem tudja befogadni az összes jelentkező beteget, akiket magánkórházakban nem tudnak elhelyezni. A tervek megvalósításához szükséges költségeket a polgármester költségvetéséből akarja fedezni.

— Ólmot lopott a Phönixben egy lakatos. Nagyváradról jelentik: A rendőrség ma őrizte vette Sugataghy István szigetesi illetőségű lakatos, aki már régebbi idő óta van alkalmazásban a Phönix utjelenen. Eddig az volt a szokás a Phönixnél, hogy azokat az alkalmazottakat, akik visszaétek, anélkül, hogy bírvádi feljelentést tettek volna ellene, elbocsátották és így nem került az igazságszolgáltatás elé. Egy idő óta azonban nagyon gyakran előfordultak lopások és ezért a Phönix igazgatósága úgy határozott, hogy a jövőben a rendőrséggel karöltve fogja megakadályozni a gyárban a visszaéléseket. Most már sikerült fogást csinálni. A gyárban feltűnt, hogy valaki lopkodja az ólmot és ezért több munkást megbiztak, hogy figyeljék meg a tettest. A tegnap sikerült rajta-csípni Sugataghy István lakatos, amint egy darab 12 kilós ólmot eldugott, de találtak még a Lucacu állomás környékén is eldugva több ólomdarabot. Sugataghy nem volt az ólomosztályon, de azért állandóan ólmot öntött és ez tette gyanússá. A nagyobb darab ólmosokat kisebb formákba öntötte, hogy így könnyebben tudja elszállítani. A rendőrség kihallgatták őt tanut, akik mindannyian terhelően vallottak. Sugataghyt bebisérték a szatmári ügyészségre.

— Sulyos szerencsétlenség egy búcsuzesti cirkuszban. Bucurestiből jelentik: Dori Stefanescu, a Franziska cirkusz egyik arisztanője tegnap este lezuhant a trapézról és lábát törte. Sulyos állapotban szállították kórházba.

— Ismeretlen tettesek kifosztották egy kolozsvári banktisztviselő lakását. A csütörtök-ről hétfőre virradó éjszaka ismeretlen tettesek betörték a Regala ucca nyolcas számú házába, Suciu Stefan banktisztviselő lakásába. Suciu az esti órákban vendégszobába ment, ahonnan éjfél tájban tért haza. Mídon az előszobáját kinyitotta, meglepetten látta, hogy a szoba ajtaja, amelyet előzőleg becsukott, tárva nyitva áll. A szobába belépő megdöbbenve tapasztalta, hogy a fiókokat kinyitották, a szekrényeket pedig felfeszítették. Az ismeretlen tettes 27 ezer lej készpénzt és 26 ezer lej értékű ékszert vitt magával. A rendőrség közvegi megállapították, hogy a betörés nyugodtan dolgozott, nyilván tisztában volt azzal, hogy Suciu később fog hazatérni. Valószínűleg nem egy ember követte el a betörést, minden bizonyos volt egy falazó társa, aki a kapu előtt vigyázott fel. A rendőrség nagy erővel folytatja a nyomozást.

Az újonnan ártrendezett üzletünkben dúsz választék órákban, brilláns-gyémánt, arany- és ezüstnemekben.

Nagy ártészállítás

aranyfogókat, tört ékszereket napi áron veszünk. ORLOW óra- és ékszerüzlet. Főpostával szemben.

— Módosították az uszatótörvény rendelkezéseit. Bucurestiből jelentik: Rndeletörvény útján módosították a fűtött uszatóiról szóló törvény 26. szakaszának rendelkezéseit. A módosítás értelmében a helyszínen az uszatókigazgató felvett jegyzőkönyv teljes bizonyítékot képez az igazságszolgáltatás előtt és abban foglaltakat elengedhetetlenül kell szemügyre venni a vádlóknak emelésével lehet megtámadni.

Több mint film! ROYAL színerőző A legnagyobb esemény!!!
DEANNA DURBIN és LEOPOLD STOKOWSKI (Carbo férje)

„100 férfi és egy lány” c. filmje

a világhírű 100 tagú filadelfiai szimfonikus zenekar a következő darabokat játssza:
WAGNER: Lonengrin, CSAJKOVSKIJ: V-ik szimfónia, LISZT: II-ik rapszódia, MOZART: Ekultató jubilata, VERDI: Traviata. Számított jegyelvétel. Telefon 37-05.

— „Válság és új élet” sorozat új könyvei: Szabó: Cifra nyomorúság, fűzve 158 lej, kve 198 lej, Supka: 1848, fve 145 lej, kve 185 lej, Reményik Zsigmond: Sarjácó fiú, fve 145 lej, kve 135 lej, Szirmai Rezső új regénye: Egy asszony élete, 373 lap fűzve 158 lej, kve 198 lej Lepagend Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

— Összetűzés hinduk és muzulmánok között. Londonból jelentik: Delhuben csütörtökön összeütközések voltak hinduk és muzulmánok között. Két hindu és hat muzulmán meghalt, több megsebesült.

Nagyforgalmu

textil-, szövet-, kötött- és rövidáru üzlet megyeszékhelyen egészségügyi okokból ATADÓ. (Jelige „Gyárvaros” a kiadóba.)

— Rendkívüli közbiztonsági intézkedések Szófiában. Szófiából jelentik: A bulgár vezérkari főnök és segédtestjeinek meggyilkolása mélyen felkavarta a bulgár közvéleményt. Az erélyes nyomozásba a belügyminisztérium és a rendőrhatalóságok hivt a hadsereg is bekapcsolódott. A nyomozás eredményesebb tétele végett a szófia rendőrség tegnap egyedülálló intézkedéshez folyamodott. A főváros lakosságának ugyanis megtiltotta a tegnapi nap folyamán, hogy este 6 óráig házaikat és lakásaikat elhagyja. Ez idő alatt a főváros területén számtalan házkutatást tartottak a rendőri és katonai hatóságok közvegi. Ez alkalommal igen sok letartóztatás is foganatosítottak. A rendkívüli intézkedés érvényének ideje alatt a lakosság fegyelmezetten viselkedett.

Megnyílt Nagyváradon a

Carmel ort. kóser étterem

Bulv. Regele Ferdinand 3. Heymann-udvar. Telefon 1400. Fővárosi nivó. Az ország vezető orth. kóser étterme. Esküvők, bankettek rendezését vállaljuk.

— Isztentisztelet öfésége II. Károly király születésnapján, vasárnap, október hó 16-án ünnepi isztentisztelet lesz a Regele Ferdinand uti nagytemplomban délelőtti 11 órakor. A hitközség tagjait ezután is meghívja és minél nagyobb számban való megjelenését kéri a hitközség előjárósága.

— Glasner Móse — emlékünnepe. Hétfőn, sömni aceret napján, amely egyben rabbenú Móse Glasner halálának évfordulója, a templomi isztentisztelet során emlékünnepet fognak tartani. Az emlékbeszédet Glasner Akiba főrabbi fogja tartani délelőtti tíz órakor a Paris uccai nagytemplomban. A nagy tanítómaster iránti fejelet is diktálja, hogy mindnyájan jelen legyünk a megemlékezésnek ezen ünnepi aktusán. Az imaházak vezetőségei úgy intézkedtek, hogy a délelőtti isztentisztelet erre az időpontra befejeztesenek és így minden zsidó hívő jelen lehessen a nagytemplomban lezajló emlékünnepe.

— Meghosszabbított Roosevelt gazdasági felhatalmazását. Newyorkból jelentik: A Newyork Times washingtoni jelentése szerint bizonyosra vehető, hogy a kongresszus legközelebbi ülészsaka alkalmával nagy erőfeszítések árán is igyekezni fognak meghosszabbítani Roosevelt elnök felhatalmazását a dollár devalorizálásával és a kincstárnak adandó felhatalmazásával kapcsolatban, hogy a stabilizálási alaplól kétfélmilliárd dollár felhasználjon.

— Schuschnigg nem kap kegyelmet. Bécsből jelentik: A Rador jelentése szerint, Bír-cikel nemzeti szocialista-biztos tegnap Hel-deaplazon nagy beszédet mondott, mely alkalommal szokatlanul heves módon intézett támadást a katolikus papság és a politikai katolicizmus ellen. Beszédében Bírckel kijelentette, hogy a közeljövőben szigorú meg-torló intézkedéseket alkalmaznak a katolikus egyház ellen és ezeknek során többek között bezárják a katolikus hitfelekezeti iskolákat is. A közkegyelmet pedig nem terjesztik ki a papságra. Kijelentette a nemzeti szocialista-biztos azt is, hogy Schuschnigg volt kancellár nem fog kegyelmet kapni. Beszéd után mintegy tízezer nemzeti szocialistából álló menet alakult és heves tüntetést rendezett a hercegrések palotája előtt, amelyre több petárdát is dobtak.

— Istentisztelet. öfésége II. Károly király születési évfordulóján, október 16-án, vasárnap délelőtti 11 órakor ünnepi isztentisztelet lesz az ortodox izr. hitközség Paris uccai nagytemplomban, amelyhez a vezetőség a tagokat ezután is meghívja.

— Dr. Ley Szinájában. Bucurestiből jelentik: Dr. Ley, a német munkáfront vezetője és kísérelő tegnap megtekintették a Prahova-völgyét, Breazát és Sinaiat.

— Wizo Elleven újságja. Aradról jelentik: Nagyarányu érdeklődés nyilvánult meg a Wizo Elleven újságja iránt. A hangulatos dél-utánon az időszéri palesztina helyzetéről, valamint az általános eseményekről számoltak be az előadók a nagyszámú közönség feszült érdeklődése mellett. A vezércikket dr. Köves Lászlóné mondta el, a világ tükréről dr. Kalmár Jánosé számolt be. Finkelstein Paula tárcája után a politikai rovatot Roth Istvánné ismertette. A napihireket Friedmann Gyuláné közölte, míg a művészetéről Klein Oszkárné tartott szemlést.

Hol száll meg TIMISOARAN?

A CARLTON-SAVOY szállókban

a város szívében.

Minden vonatnál autóbussz várja, viteldij: 10 lej. Szobákra utazók részére 98—125 lejig mindennek együtt.

CSALÁDI ÉRTESSITŐ

Bergmann Sára és Fenerstein Ari Dej jegyesek.
M. k. é. h.

Friedmann Szuri Ludus és Rosenwasser Josif Beclean jegyesek.

Brief Dávid és neje Simon Margit Cluj örömmel tudatják fiuk György október 10-én történt születését.

Hirsch Elly Timisoara és Spitzer Tibor Oravița jegyesek.
Minden külön értesítés helyett.

Blau Nendi Cehul Silvaniei és Hirsch József Targu-Mures jegyesek.

Seif Peszu Cluj és Mátyás N. Hermann Sibiu-Medias jegyesek.

— Terjed a londoni szállítási sztrájk. Londonból jelentik: A szállító iparban kirobant sztrájk terjed. Ötszáz taxi és teherkocsi-vezető csatlakozott a sztrájkhoz.

— Wizo teadélután. Szerdán, f. hó 19-én 5 órai kezdettel a Concordia klubban összejövetelt rendez a cluji Wizo, amelyre a ragok minél nagyobb számban való megjelenését kéri a vezetőség. Minden külön meghívás helyett.

— Kimutatás a Marpe Lanefe, Egyet 1938. évi szeptember havi működéséről. Kiosztatott 605 ebéd, 180 liter tej, 12 liter bor. Bevételek: 605 ebéd á 25, 15.125 lej, tagdíjakból 6990, betegek hozzájárulása 300, ebédek megváltása 215. Összesen 22.330 lej. Kiadások: Kiosztott ebédek értéke 15.125 lej, étel-hordásért 2536, igazg. költs. 600, jutalékokra 1381, konyhai kiadások: főzés és tej 2014, segélyek 600, egyenleg 24. Összesen 22.330 lej. Dr. Rosenfeld Salamonné elnök, Mózes Elek titkár.

— Október végén kezdődnek meg a külkereskedelmi tárgyalások Németországgal és Franciaországgal. A nemzetgazdasági minisztérium értesítést kapott, hogy a német delegáció e hó végén érkezik Bucurestibe, hogy megkezdje a tárgyalásokat a román-német külkereskedelmi egyezmény megkötésére. A nemzetgazdasági miniszter a napokban nevezi ki a tárgyaló román delegáció tagjait. Franciaországgal ugyancsak e hó végén kezdik meg a tárgyalásokat az új külkereskedelmi egyezmény megkötésére.

Zürichi árfolyamok: (Október 14.) Márka 176.90, holland forint 240.325, dollár 441.75, font 20.9025, francia frank 11.685, olasz lira 23.25, csehkorona 15.125, pengő 87.50, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.—, belgas 74.65.

KERESZTŐI ÜZENETEK

D. I., Arad. Nb. kérdésére lapunk szeptember 23-i számában már válaszoltunk. Megrendelhető a következő címen: Pen Companie Satu-Mare, Piața Bratiano 13. Tartalmát nem ismerjük.

M

Stuttgartba Ausland Orlyet röviden nek célja egy lan egységbe rain kívül élő

Egyébként programjában ezeket mond maga köré memeteket és ga faji jelle mert csupán lassan, de b ciziójába.

Az A. O. hivatalosan tériumba olv megbízása a a 30 millió r tórán kívül belében nem ü, ezen kis vivására ösz lomhoz való sítí öket.

Es mialatt keről beszél ökkel és a ról, térképel nemetlaktá rian és a sz ocságtól er pában él jel Lotharingiáb ban; 300.000 ban; 50.000 Dániában; 1 ezer Oiaszor

Az A. O. költségvetés Wilhelm Bol főnöke, aki kában nevel dr. Koderye. világot; Els Nyugat-Euró Kőszép-Huro ra, sejtekre

A vezetők nak állítva: Landeskreisl Bohle, az külföldi né metnek szü akik egyenl akik hivatu ködni Adol tásában...

Ezt a fel mussal lepi piros szín den"-t (a r ket. Piros lét, egész romnegyed román és piros szín és történel pában lega

Most, ügye kedve minden er "program" ba foglalt szítésére f Lengyel 1.900.000 n szerint s a és 100 nén szerepét V tölti be, a osztágot s

Memelbe náci agitá sát készíti sak abban kezik.

Sohalom nai életről kőtte 158 l Asch: A n 316 lej; s 158 lej; D szár: Pale Postán utá

Munkában az A. O....

A világ hadereje számokban

Párizs, október hó
Stuttgartban működik az ugynevezett „Ausland Organization” szervezet, amelyet röviden A. O.-nak hívnak és amelynek célja egybetömöríteni (felbonthatatlan egységbe gyűjteni) a birodalom határain kívül élő németeket.

Egyébként a szervezet a „Mein Kampf” programjába illeszkedik, amelyben Hitler ezeket mondja: „A német birodalom maga köré kell, hogy gyűjtse az összes németeket és ezt nem a nekünk oly drága faji jelleg megőrzése végett, hanem, mert csupán így emelkedhet föl a nemzet lassan, de biztosan a maga domináló pozíciójába.”

Az A. O. szervezetét 1938 június 30-án hivatalosan is a birodalmi külügyminisztériumba olvasztották. Az A. O.-nak van megbízása arra, hogy egybetömörítse azt a 30 millió németet, aki Németország határain kívül él. A német kisebbségek kebelében nemzeti szocialista propagandát üz, ezen kisebbségeket az autonómia kivívására ösztönzi, majd a német birodalomhoz való spontán csatlakozásra lelkesíti őket.

És mialatt Hitler kezével a szívében a békéről beszél, az A. O. hihetetlen eszközökkel és apparátussal dolgozik, konspirál, térképeket, statisztikákat terjeszt a németlakta vidékeken arról, hogy Ausztrián és a szudétavidéken kívül az anyaországtól erőszakkal eltérve csak Európában él jelenleg: 1.600.000 német Elzász Lotharingiában; 1.600.000 Lengyelországban; 300.000 Danzigban; 71.000 Memelben; 50.000 Eupen-Malmedyben; 40.000 Dániában; 103.000 Közép-Európában; 264 ezer Olaszországban.

Az A. O.-nak, amelynek fantasztikus költségvetése van: 12 milliárd lej, Ernst Wilhelm Bohle 35 éves német alattvaló a főnöke, aki Angliában született, Dél-Afrikában nevelkedett. Jobbkeze egy bizonyos dr. Koderle. Az A. O. szekcióra osztja a világot: Első szekció Németország; II-ik: Nyugat-Európa és Észak-Afrika; III-ik: Közép-Európa, stb. A szekciók szakaszokra, sejtkekre és alszejtkekre vannak osztva. A vezetők a következő hierarchiába vannak állítva: Stutzpunktleiter, Kreisleiter, Landeskreisleiter, Landesgruppenleiter...

Bohle, az A. O. főirerje szerint: „Mi a külföldi németeket Isten akaratából, németnek született testvéreknek tekintjük, akik egyenlők birodalmi bajtársaikkal és akik hivatalosan vannak velünk együttműködni Adolf Hitler főadatának végrehajtásában...”

Ezt a feladatot az A. O. térképei cinizmussal leplezik le. Ezek a térképeken piros szín borítja a „Deutscher-Volksboden”-t (a németek által lakott területeket). Piros szín borítja Belgiumnak a felét, egész Elzász-Lotharingiát, Svájc háromnegyed részét, jelentős dán, lengyel, román és magyar területet. Világosabb piros szín borítja a német nyelv, kultúr és történelmi területeket, amelyek Európában legalább a felét teszik ki.

Most, hogy Ausztria és a szudéták ügye kedvező elintéztést nyert az A. O. minden erőfeszítését és költségvetését a „program” további folytatására s az abba foglalt német kisebbségek kellő előkészítésére fordítja:

Lengyelországban és Danzigban, ahol 1.900.000 német él az A. O. kimutatásai szerint s ahol 1000 német iskola működik és 100 német újság jelenik meg, Heinlein szerepét Wiesner szenátor és náci vezér tölti be, aki máris számos titkos rohamosztágot szervezett meg.

Memelben Oberländer és Meier nevével néci agitátorok 140.000 német csatlakozását készítik elő. A memeli németek biztosak abban, hogy most az ő soruk következnek.

Schalom Asch: Dalol a völgy. A palesztinai életéről szól a negyedik új könyve, 286 lap, köve 158 lej. Előbbi Tábor-könyvek: Schalom Asch: A nagy fal, két kötet, 211 lej, köve 316 lej; Sommer: Kelt Gránadában, köve 158 lej; Dubnov: A zsidóság története; Lázar: Palesztina, stb., stb. Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

A dániai Slezvig németkisebbsége nevében Schmidt képviselő követel autonómiát.

A magyarországi hitleristák után a sorrendben a jugoszláviaiak következnek. Számuk: 30.000. Vezetőjük Bick maribori orvos.

De Svájc, Luxemburg, Hollandia sincsenek elhanyagolva, nem is beszélve Elzász-Lotharingiáról, az afrikai volt német gyarmatokról, Dél- és Észak-Amerikáról...

Hitler békéjét Bohle készíti elő... Ám ennek a békének az ára...

A világ hadereje számokban:

	békében	háboruban katona
Egyesült Államok	178.000	10.000.000
Franciaország	485.000	4.200.000
Anglia	226.000	4.700.000
Japán	257.000	10.000.000
Németország	536.000	5.500.000
Szovjetországi	1.300.000	15.000.000
Olaszország	260.000	4.000.000
Régi Csehszlovákia	163.000	1.875.000
Románia	305.000	1.900.000
Svájc	46.000	250.000
Belgium	72.000	700.000
Norvégia	10.000	150.000
Finnország	33.000	350.000
Eszterország	11.000	90.000
Jugoszlávia	124.000	1.000.000
Magyarország	35.000	800.000
Lengyelország	266.000	3.000.000
Bulgária	60.000	500.000
Törökország	190.000	1.500.000
Görögország	70.000	600.000
Albánia	14.000	100.000
Spanyolország	130.000	2.500.000
Portugália	26.000	600.000
Hollandia	19.000	700.000
Dánia	10.900	300.000

Ma veszi kezdetét Newyorkban Amerika legnagyobb kénkedési perének tárgyalása

A fővádlottak mind németek

Newyork, október 14. A Havas jelenti, hogy szombaton veszi kezdetét a newyorki szövetségi bíróság előtt az Egyesült Államok történetének legnagyobb kénkedési pere. A vádlottak: Johanna Hoffmann, az „Európa” gőzös alkalmazottja, akit azzal vádolnak, hogy közvetítőként szolgált bizonyos amerikai nemzetvédelemre vonatkozó iratok továbbításánál, Günther Gustav Rumrich, az amerikai hadsereg őrzetője, katonaszökevény,

akit a repülőnaderők titkosításának ellopásával vádolnak, Erich Glasser repülőkatona, akit titkos okmányok ellopásával vádolnak és Otto Hermann Voss, a Seversky repülőgépgyár alkalmazottja, akit az új vadászrepülőgépek terveinek ellopásával vádolnak. Más 14, kevésbé súlyosan terhelt vádlott nem lesz jelen a tárgyaláson, mert külföldön tartózkodnak. Köztük van három német hadügyminisztériumi tiszt is.

Megtisztítják Palesztinát a felkelőktől

A fő kormányzó visszatérése új fordulatot jelent a zavargások menetében

Jeruzsálem, október 14. Jeruzsálemi körökben meg vannak győződve arról, hogy a fő kormányzó Londonból való visszaérkezésével új fordulat következik be a palesztinai zavargások menetében. A felkelők észrevehetően fokozták tevékenységüket, hogy ezáltal is újabb pressziót gyakoroljanak az angol birodalomra. A zsidó vezetők körében attól tartanak, hogy az iraki külügyminiszter londoni tárgyalásai során olyan politika inaugurálását fogja kérni, amely kisebbségi sorsra itélne a palesztinai zsidó lakosságot. A Jewish Agency vezetői hangsúlyozták, hogy minden ilyen természetű javaslattal szemben a legkeményebb ellenállást fogják tanúsítani.

A Neuralia gőzös pénteken újabb csapat szállítással Haifába érkezett. Az Agency-vezetők remélik, hogy az újabb csapatok érkezése nyomán a rendfenntartás kezdeményezése a polgári hatóságok kezéből a katonaság kezébe kerül, amely

rövidesen megkezdi Palesztina rendszeres megtisztítását a felkelőktől.

A Daily Telegraph mai számában a palesztinai nehézségekkel és az amerikai Egyesült Államoknak az angol kormányhoz intézett azon kérésével foglalkozva, hogy támogassa a palesztinai zsidó bevándorlást, többek között a következőket írja:

Egy dolgot mindenestre szemelőtt kell tartanunk. Palesztina területének szűk terjedelme és egyéb különleges megoldással szolgálhat a középeurópai zsidó menekültek kérdésének sürgős megoldásában. A tömeges bevándorlás túlnépesedést idézhetne elő Palesztinában.

Ratzynski gróf, londoni lengyel követ ma megjelent a Foreign Officeban és felvilágosításokat kért az angol kormánytól a palesztinai helyzetre vonatkozólag. A lengyel nagykövet rámutatott arra, hogy a jelenlegi helyzet mennyire zavaros lehet a lengyelországi zsidóság Palesztinában.

Gyanútlanul áll a szájban lévő veszedelmekkel szemben!

Most nagy tubusban is kapható

KALODONT fogkö ellen

Ön még most sem védekezik a fogkö veszedelme ellen? Ne várjon addig, amíg fogai meglazulnak, ezért inkább mielőbb használjon Kalodont fogkrémet! Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulfurizin-Oleatot tartalmazza, eltávolítja a fogkövet és megakadályozza annak újraképződését.

Svédország	22.000	575.000
Lettország	25.000	170.000
Litvánia	22.000	225.000
Irország	6.000	250.000

Ennyi embert kell fegyverben tartani, hogy béke legyen. M.

ba irányuló bevándorlására.

Angol forrásból származó híradás alapján néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy a palesztinai főmufti Londonba utazik, hogy személyesen tárgyaljon az angol kormánnyal a palesztinai válság megoldásáról. Beyruthi jelentés szerint azonban a mufti nem volt hajlandó személyesen Londonba utazni. Maga helyett ma délelőtt Musa Alamit, a muzulmán tanács elnökét küldte Londonba nem hivatalos megbízással felhatalmazva őt arra, hogy az angol kormánnyal megbeszéléseket folytasson.

Jeruzsálem, október 14. A felkelők vérsz törvényszéke néhány nappal ezelőtt maga elé idézte Dejaní vezetőt, akitől megnyugtatót követeltek arról, hogy nem volt és nem lesz árulója az arab ügynek. Dejaní nem volt hajlandó a felszólításnak eleget tenni, mire in contumatiám halálra ítélték és tegnap az egyik felkelő lakás előtt lelőtte Dejanit.

Jabotinsky előadást tartott Bucurestiben

Bucuresti, október 14. Jabotinszky Vladimir, a revizionista — ujonista szervezet vezére, tegnap este Bucurestiben, az Arta teremben nagyszámu hallgatóság előtt előadást tartott, amelyben a Cionista Világszervezettel szemben elfoglalt éles ellenzéki álláspontját fejtette ki. Az előadást Kanner bucuresti mérnök szavai vezették be. Értesülésünk szerint Jabotinszky romániai propaganda-turnéja során Erdélybe is ellátogat és Kolozsváron szerdán este fog előadást tartani.

Lemond a spanyol köztársasági kormány?

Róma, október 14. A Stefani-ügynökség párizsi jelentése szerint a katalán határról érkező hírek arról számolnak be, hogy a köztársasági kormány lemondani készül. Állítólag Beste Bestiere, vagy Martinez Barrio kap kormányalakításra megbízást. Negrin megtartja a hadügyi tárcát, Del Vayot azonban eltávolítják a kormányból.

Perpignai jelentés szerint Genfből ma újabb öt tagja érkezett meg a nemzetközi bizottságnak, amely az idegen önkéntesek Spanyolországból való kivonását ellenőrzi.

A német távirati iroda burgosi jelentése szerint a köztársasági csapatok csüförtökön megpróbálták visszahódítani a nemzetiek által az ebroi fronton elfoglalt állásokat, de visszaverték. A nemzetiek folytatták előnyomulásukat és nagy veszteségeket okoztak a köztársaságiaknak.

SPORT

Ma kezdődnek Kolozsváron a Caracostea és Camarasescu teniszkupák döntői

Az év legnagyobb teniszeseményének szerepét a Tenis Club Bucaresti, a Haggibbor és a KAC

Csaj, október 14. Mint ismeretes, a női Caracostea-kupa döntőjébe a Haggibbor a férfi Camarasescu-kupa döntőjébe a KAC csapata jutott be, ahol az ellenfél a bucuresti TCR csapata. A két egyesület vezetőségének hosszas tárgyalások után sikerült megállapodnia a TCR-el, hogy a zónaközi döntőt Kolozsváron játsszák le ma, szombaton és vasárnap a KKE Cal. Marechal Foch 48 szám alatti pályán. A TCR hölgy- és férficsapatával pénteken este Kolozsvárra érkeztek Bereczki, Románia kétszeres bajnokja, Poulieffné (Golescu) volt többszörös bajnoknő, Tanasescu és Schmidt többszörös román bajnokok, akik legutóbb a cseh-román mérkőzésen és a román nemzetközi bajnokságon kitűnő sikerrel szerepeltek.

A Haggibbor és a KAC legjobb játékosait állítja sorompóba Radóné Erdős Lili és Schwartz Klári, dr Farkas, Benedek és Brändusa személyében. A közönség figyelmét külön is felhívjuk erre a rendkívüli sporteseményre, annyiival is inkább, mert a rendező egyesületek a mérkőzésre 25 lejes propaganda-helyárakat állapítottak meg, amely összegét a nagyközönség legszélesebb rétegei is könnyen megfizethetik.

Holnap a B) ligában is teljes fordulót játszanak

Csaj, október 14. (Az Uj Kelet tud.) Az emaradt válogatott mérkőzések helyett az elsőosztály mellett a B) ligában is teljes fordulót játszanak holnap. Az erdélyi vonatkozású mérkőzések és a játékvezetők névsora a következő:

Craiova: Craiovan—Minerul, vezető Tanasescu.

Temesvárea: CAMI—NAC, Pálffy Gyula.

Lugoson: Vulturii—Unirea MV, Vuia.

Nagyszebenben: Soimii—Piski CFR, Measaru.

Petrozsényban: Jul—Rovine Grivita, Dordea.

Marosvásárhelyen: Muresul—Törökvs, Curea.

Kolozsváron: Univeristatea—SGS, Beleanu.

Nagybányán: Tricolor—Sodronyiban, Mureson.

Székelyváros: Olimpia—Victoria (Nagykároly), Clurel.

Nagyváradon: Crisane—Monopol, Höhn.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Ma, szombat este ünnepélyesen megnyílik a színházi évad

Ma este ismét megnyílnak színházunk kapui. Ragyogó, kellemesen fűtött nézőtér, tündéri fényhatásokat keltő új világosító berendezés, azok a kialsóségek, amelyek között a számos fiatal, új erővel felfrissített együttes a közönséget várja. A zenekar ünnepi alkordjai s a verses prologus után *Lilomfinak*, a halhatatlan komédiások mókái támadnak fel. Az erdélyi magyar színjátszás megújulásának útján különös jelentősége van ennek az évadnyitásnak, amely a múlt örök szellemi kincsét új, modern szellemben támasztja eleven életre.

Zsujolt ház előtt fog lefolyni az évadnyitó ünnep, s a színház vezetősége és együttese megilletve készül az új feladatokra. A közönség bizalma kötelez. A tavalyinál is sokkal nagyobb a bérletk száma, s a színház iránti érdeklődés egyéb jelei is rendkívül biztatóak. A színház azon lesz, hogy ebben az évadban többet és jobbat adjon, mint tavaly, hogy egyre jobban megközelítse kitűzött programját, egyre több hibát küszöböljön ki s egyre méltóbb legyen a közönség ragaszkodó szeretetére.

Ezzel az ígérettel indul el a színház új évadja s e fogadalommal hívja meg évadnyitó ünnepére a szépért, jóért, nemes szórakozásért lelkesedő közönséget.

HETI MŰSOR:

Szombaton, október 15-én este 9: Megnyitó díszelőadás: Lilomfi. (Szilágyi 3 felvonásos vígjátéka, dalokkal, táncokkal és zenével. Modern színpadra átdolgozta Szabados Árpád. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stefanidesz József. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Czopán Flóri, Tompa Sándor, Csóka József, Réthelyi Ödön, Lantos Béla, Fülöp Sándor, Csengeri Aladár, stb. Premierbérlet 1. szám.)

Vasárnap d. u. 3: Hamupipóke. (A nagy-sikerű mesejáték előadása nagyon olcsó matiné helyárrakkal, új énekekkel és táncokkal.)

Vasárnap d. u. 6: Lilomfi. este 9: Lilomfi. (Rendes bérlet 1. szám. Irodalmi bérlet 1. szám.)

Hétfő este fél 9: Kék róka. (Harczeg Ferenc világhírű vígjátéka, a „világirodalom nagy vígjátékai” ciklus második darabja. Erényi Böske, Pényes Alice, Nagy István, Mészáros Béla, Lantos Béla fellépésével. Rendező: Szabados Árpád. Premierbérlet 2. szám.)

Kedd fél 9: Kék róka. (Rendes bérlet 2. sz. Irodalmi bérlet 2. szám.)

Szerda fél 9: Kék róka.

Csütörtök fél 9: Kék róka.

Péntek fél 9: Nem lesznek hálátlan. (Szilágyi László és Márkus Alfréd több mint 100

előadást megért nagyszerű zenés vígjátéka. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Jenői János, Tompa Sándor, Gróf László, Fülöp Sándor, stb., stb. Vezényel: Schreiber Alajos. A teljesen új díszleteket Rajnai Sándor tervezte. Premierbérlet 3. szám.)

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Rácsnéklői börtön (Prison sans barreaux). A francia filmek koronája, mely aranykupát nyert a nemzetközi filmversenyen. Főszerepekben: Corinne Luchaire, Annie Ducaux, Roger Duchesne.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premier! A denevér. Strauss örökbecsű operettje káprázatos kiállításal és nagy-szerű szereposztással. Főszereplői: Lida Baarova, Fridl Czepa, Hans Söhnker, Hans Moser és Georg Alexander.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

A VIII-ik világsoda. Minden idők leghatalmasabb filmalkotása. Deanna Durbin és Stokowski (Garbo férje), 100 férfi és egy kislány. Zene: Verdi, Liszt, Mozart, Wagner. Számozott jegylovétel délelőtt 11 órától. Telefon 37-05. Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Cámpina urnője. Fellmann „Madame wir nicht heiraten” című regény filmváltozata, melynek felvételei Cámpinában készültek. Főszerepekben: Dorothea Wieck és Gustav Fröhlich.

A MUNKAS MOZGO MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órákor szenzációs dupla műsor: I. A tengeri titánok. Izgalmas halászdramája. Fősz.: Lionel Barrymore, Spencer Tracy. II. A fehér vadász. Dzsungel filmstáger. III. Journal.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Négy film egyszerre egy olcsó helyárrát: I. Halálos veszedelm. Dick Forran legutolsó és legcsodálatosabb énekes csodafilmje, a legizgalmasabb vadnyugati film. II. Páros, Mélyen megható dráma Harry Baurral. III—IV. Híradó és Mickey Maus.

Jón: Sherlock Holmes és a Zöld dominó.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, október 15.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Időszaki anyagok. 19.17: Szórakoztató zene. A szünetben kb. 19.50: Felolvasás. 20: Felolvasás. 20.40: Dima énekesnő hangversenye. 21: Üzenetek. 21.15: Tánczene. Közben hírek. 22: Hírek. 22.45: Vendégül zene. 24: Hanglemezek. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.15: Pontos idő, hírek. Könnyű zene. 7.30: Hamavdil. 7.35: Előadás. 7.45: Pontos idő, időjárás, hírek héberül. 8: A rádiózenekar hangversenye. 8.25: Zsidó dalok. 9.15: Pontos idő, időjárás, hírek angolul. 9.30: Előadás. 9.40: Tánczene.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 13.05: Katonazene. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.35: Hírek. 19: A rádió szalonzenekara. 20: Magyar nőiák. 20.55: Hírek. 21: „Dal a tűzpiros virágról”. Hangjáték. 22.40: Hírek. 23.05: Jazz. 24.10: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

Belgrád. 21: Népszerű est.

Zágráb. 21: Opera.

Szofia. 21: Szimfónikus hangverseny.

A POZSONYI ZSIDÓ UCCA

Irtá: SZABÓ IMRE

(14)

Öreges aggodásomat azonban a fiatalság ösztönei elcsittították. Szerelmes lettem ugyanis egyik „napom” leányába, Kann Flóra kisasszonyba, vagy talán a másikba is, fräulein Rozaliebe. A két leány akkor alig nőtt ki a bakfis-évekből, bécsi-sen sikkes, vidám két hajadon volt, csupa báj és temperamentum. Nyugtalanul vártam a napot, amikor a Neszter-ház ódon lakásába mehettem hozzájuk, óvális ráamákból letekintő kalapos ősök, régi szőnyegek és bársonyfüggönyök romantikus félhomályába.

Két irányból, néha percre érkezünk minden hétfőn délidőben a ház lépcsőjére. A kisaasszonyok sétájukról jöttek haza, én a siur-előadásról. A negyedik héten már annyira voltunk, hogy a karsu Flóra kezébe verset lophattam. Mose fon Ezra egyik költeményének strófáját, Makai Emil fordításában.

*Mi nélküled a föld? az élet?
Szűk börtön az egész világ —
S mi vagyok én, ha nem szeretsz te?
Pusztább, mint ősszel a virág.
Az erdőből ki nem talállok,
Sehol se lelem a nyomot,
Mióta érzem, óh leányka,
hogy neked közönyös vagyok.*

Flóra a következő hét keddjén Heine: Lebenskacacéran évődő két sorával reagált:

*Man fährt sich vorüber, man nicket, man grüsst
Mit dem Taschentuch aus der Karosse.*

Kissé lemondó vers volt, meglehet, célzás nélkül adta, csak azért, mert ezt a verset szerette. Aztán jöttem én. Most már egy kuplészerű, ugyan-csak Makai költeménnyel.

*Valami lúz, kimondhatatlan,
Valami édes sejtetem,
Alom, mely félig öntudatlan:
Te vagy az, zsarnok szerelem.
Te vagy az, aki felcsereltél,
Hogy magamra se ismerek,
Nem dolgozom már lámpafényemél,
S nem bujok avult könyveket.*

Aztán megint ő. Immár biztatóbb Heine-strófákkal Byron Childe Haroldja fordításából.

Makai Emilnél már nem találtam a helyzetnek és a játék folytatásának megfelelő sorokat, ezért Kiss Józsefhez fordultam.

Petőfiben talán találóbbak is akadtak volna, de én is, Flóra is hallgatólag zsidó poétához ragaszkodtunk. Flóra kulturája és nevelése német lévén, szívét Heineval szálaltatta meg. Jói esett neki a Makai-verssel való udvarlás, mert a költő bátyja, dr Fischer Jakob, az állami kórház primáriusa, háziorvosuk volt, vicces, kellemes, cvikke-res ur, a legjobb éveiben. Ki tudja, nem-e vonzó-dott hozzá?

A szerelem történetében előfordult már ilyen-mi.

Miközben ezen tépelődtem, az újságok és a színlapok olyan eseményt adtak hírül, ami lázba hozta a Zsidó-uccát. Adolf von Sonnenthal lovag, a bécsi Burgszínház híres művésze, háromnapos vendégszereplésre átjön a császárvárosból és egyik este játszani fogja Lessing Bölcs Náthánjának címszerepét. Találgatások és fogadkozások törté-tek, ki fog menni a tömeg-zsidókon kívül az elő-adásra? Ki megy a Talmud-ismerő polgárok, ki az előjárók közül, ki küldi a feleségét, ki a leányait?

Vallásában élő ember számára a színház tiltott élvezet. Megbolygatja a zsidó lélek reménykedő-bus hangulatát és ezen a jeruzsálemi szentély el-pusztítása óta csak néhány ünnepnapon és féltün-nepen szabad enyhíteni. Természetesen szabad-el-vübb vélemények is hallatszóttak a kérdés körül. Klasszikus darabokhoz — mondották —, ha nem is éppen szent parancs, „micve” elmenni, de leg-alább is hasznos dolog. Mert ezek az általános cí-vilizációt szolgálják. A klasszikus darabok bekap-csolják az embert az egyetemleges kultúrába, erre pedig nekünk zsidóknak, mint a szellem népének szükségünk van.

Igy éreztek és így beszéltek jó néhányan a Zsi-dó ucca nobilisei közül, akiknek anyagi módja va-lóssal kívánta a művészet élvezetét. Lázár Ges-tetner, a későbbi elnök ur is így érvelt, de őt ily-féle vonatkozásokban nem ismerték el tekintély-nek. Gestetner ur a hitközségi életben ugyanis a felemás irányzatot reprezentálta. Ő volt az, aki az előjárósági üléseket hajadonfóvel tanácskozta vé-gig. De kezében tartotta kalapját, amivel egyszer-egyszer megszéllőzte magát, hogy azután, aszerint, hogy honna fuj a szél, mondhasa: uraim, én világ-életemben konzervatív, vagy progresszov voltam.

A Kann hölgyek nagyban készülődtek a művé-szi eseményre. Flóra a lépcsőházban mondotta: — Szeretném, ha látná a művészt és szeretném hallani a bírálatát.

— Nagyon primitív bírálat lesz — válaszol-tam. Én a purimi játékon kívüli soha még színhá-zat nem láttam. Igaz, hogy abban viszont aktív szereplő is voltam. Vasti királynét játszottam.

— Igézó lehetett — gonyolódott fräulein Rosa-lie mosolyogva.

— Hogyan mehetek, hogy meg ne lássanak? — aggodalmaskodtam.

— Zsidó ember minden helyzetben tud magá-t segíteni — bátorított Flóra.

(Folytatjuk)

Fele

A szülő r...
lélmány...
várcsú...
szélekk...

Tova

A nek...

Az elm...
mek alak...
anyagok...
vetkeztek...
vábbi ár...
Ez az ált...
nyugateur...
tőzsdéken...
tását, hog...

nyu áresé...
árak egy...
rikai (US...
inkább tá...
szilárdul...
jelentések...
hogy ez...
ra a fogy...
kább egy...
lásaival k...
Románi...
ciáját res...
szilárdabb...
export pr...
tőzstatta...
egykes ga...
gekben m...
tapasztal...
Kedvezőe...
A holland...
sárolni a...
lekötött...
Kedvezőe...
rögörzág...
mennyisé...
hogy a...
ricamenn...
gyengébb...
Németsor...

A hét...
bonatöze...
ára, a se...
többi ga...
általában...
A hét...
sabb gab...
gyezték:

Brátaba...
genanyag...
százalék...
kgr.-os ro...
22.500—24...
tartalomn...
szárazabb...
mal) 33.5...
lej, borsó...
Galatiba...
genanyag...
idegenany...
(5—5 szá...
zab (5—5...
lej, ókukc...
Constan...
57 kgr.-o...
bab 102.0...
ként.

A bán...

KÖZGAZDASÁG

Felemelték az aviatikai illetékeket

A hivatalos lap október 13-i száma közli az aviatikai illetékek módosításáról szóló rendelettervezényt. A módosítás szerint egyes okmányok és jogügyletek, szállmányozási üzletekkel kapcsolatos illetékek, látványossági illetékek, illatszerek, luxuscikkek, közszállítósokkal kapcsolatos aviatikai illetékek átlagban 10-30 százalékkal emelkedtek.

Továbbra is lanyhuló a tendencia a romániai gabonatözsdeken

A nehezebb fajsúlyu buza és sörárpa ára tartott, a többi gabonafajtáké és fűszereké ára lanyhább

Az elmúlt hét világpolitikai eseményei alakulása miatt a legfontosabb nyersanyagok áraiban nemcsak, hogy nem következtek be az áresések, hanem még további áremelkedések is tapasztalhatók. Ez az általános szilárduló tendencia a nyugateurópai és tengerentúli gabonafajtáké csupán annyiban érezteti a hatását, hogy a gabonapiacra vár, nagyará-

a kukorica irányzata lanya, a kereslet is erősen megcsappant.

A bányai piaci árak a következők: 78 kgr.-os buza 38.000 lej, ókukorica 33.000 lej, új kukorica októberi szállításra 23.000 lej, novemberi szállításra 23.500 lej, zab 43.000 lej, lenese 50.000 lej, takarmányárpa 33.000 lej, tavaszi árpa 40.000 lej, korpa 27.000 lej, bányai repce 58.000 lej, káposzta repce 60.000 lej, vagononként. Új löheremag 20 lej, lucernamag 45 lej, napraforgómag 480 lej, tökmag 750 lej.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	139.93-142.-
font	664.47-674.82
palesztinai font	665.16-675.51
svájci frank	31.74-32.22
francia frank	3.59-3.80
holland forint	75.97-77.07
olasz lira	7.172
ruárka	38.-39.-
pengő	26.50-27.-
csenhkorona (hivatalos)	4.70-4.80
csenhkorona (negociabil)	4.40-4.41

A gabonaeportból szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. A bucaresti magánforgalomban a következő árfolyamok alakultak ki:

Angol font 30%-os szabadkvóta	1220-1230
font, 40%-os kliringkvóta	985-995
font, 20%-os kliringkvóta	1.185-1.195
dollár 30%-os szabadkvóta	245.50-252.50
francia frank 30%-os szabadkvóta	6.80-6.85
svájci frank 30%-os szabadkvóta	60-61
holland forint 30%-os szabadkvóta	133-134

Miért van még mindig atanyet?

Mennyit is kell szenvedniük idegenek az eleinte oly ártalmatlannak látszó orvanyer által okozott gyötrelmetől. Használdon már az első jelesekéknél. Goedecke féle Anusol végbékcikket. Anusol enyhíti és segít! Kérdezzé meg orvosát.

nyu áresése nem következett be és az árak úgy a nyugateurópai, mint az amerikai (USA) és kanadai gabona tözsdeken inkább tartottak, sőt egyes minőségekben szilárdulóak. A nyugati tözsdekről érkező jelentések mindegyike arról számol be, hogy ez a tartott tendencia nem annyira a fogyasztás emelkedésével, hanem inkább egyes államok tartalékolási vásárlásaival kapcsolatosak.

Romániában a gabonapiacra erős tendenciát részben a nyugateurópai tözsdekre szilárdabb tendenciája, részben pedig az export prémium ezer lejes emelése tartóztatta fel az elmúlt hét folyamán. Kedvezően hatott általában az a hír, hogy a hollandok minél előbb fel akarják vásárolni a külkereskedelmi egyezményben leköttöt huszezer vagonos mennyiséget. Kedvezően hatott az a hír is, hogy Görögország nagyobb romániai gabonamennyiségek felvásárlását tervezi és az is, hogy a kormány nagyobb buza és kukoricamennyiségek exportját engedélyezte gyengébb valutájú országokba, köztük Németországba is.

A hét végén, a különböző romániai gabonafajtáké, a nehezebb fajsúlyu buza ára, a sörárpa ára tartottan tendált, a többi gabonafajtáké és fűszereké áraiban általában lanyhuló a tendencia.

A hét utolsó napjaiban az ország fontosabb gabonafajtáinak a következő árakat jegyezték:

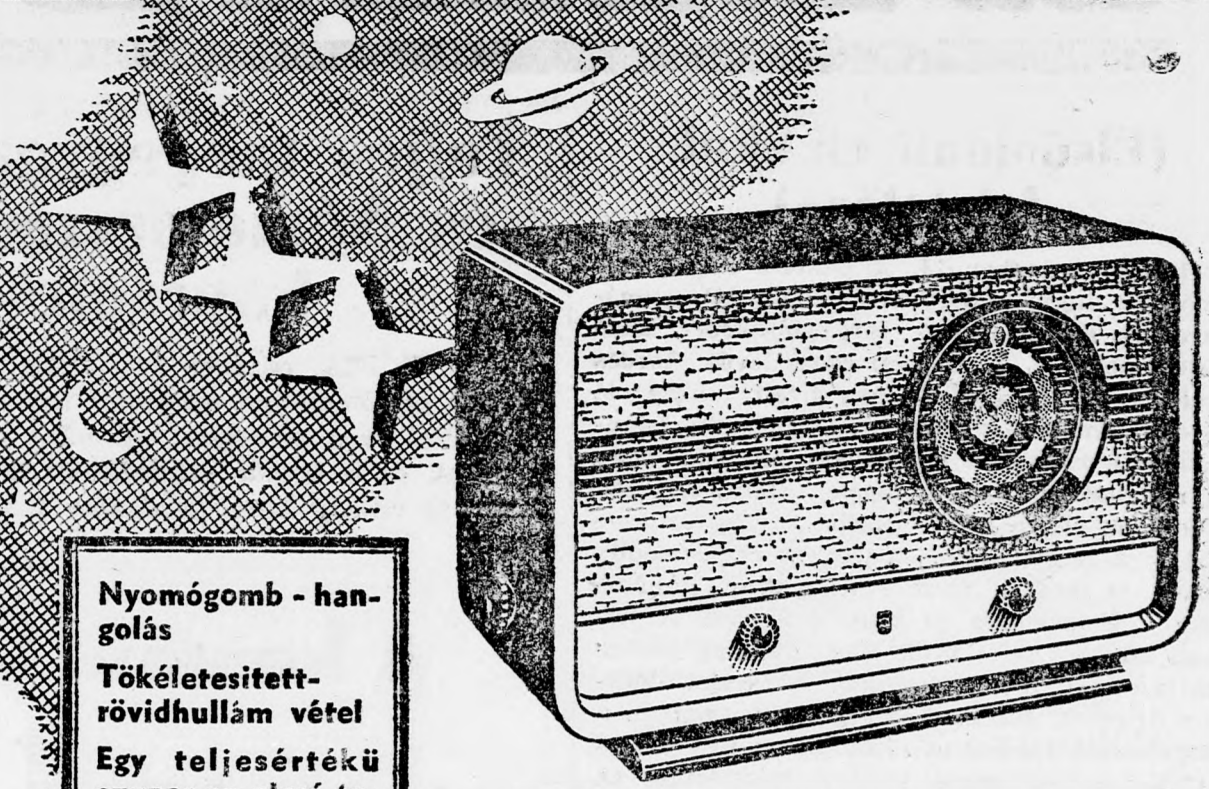
Brăilában: 79-80 kgr.-os buza (1% idegenanyaggal) 40.000 lej, 79 kgr.-os buza (2% idegenanyaggal) 39.500 lej, 70-71 kgr.-os rozs (5-5% idegenanyaggal) 22.500-24.000 lej, kukorica (17% nedvességtartalommal) októberi szállításra 30.000 lej, szárazabb kukorica (14% nedvességtartalommal) 33.500 lej, árpa 58-60 kgr.-os 29.500 lej, borsó 42.000 lej vagononként.

Galaciban: 78-79 kgr.-os buza (1% idegenanyaggal) 39.500-40.000 lej, árpa (6% idegenanyaggal) 29.000 lej, rozs 69-70 kgr.-os (5-5% idegenanyaggal) 23.000 lej, zab (5-5% idegenanyaggal) 41.000 lej, ókukorica 33.000 lej.

Constanţában: 77 kgr.-os buza 37.000 lej, 87 kgr.-os árpa 28.500-28.625 lej, erdőlyi bab 102.000 lej, lenese 77.750 lej, vagononként.

A bányai gabonapiacra úgy a buza, mint

HÁROM UJ CSILLAG A RÁDIOÉGEN!

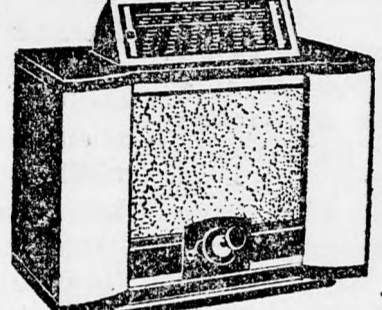

Nyomógomb - hangolás
Tökéletesített-rövidhullám vétel
Egy teljesértékű szuper az oicsó arosztályban

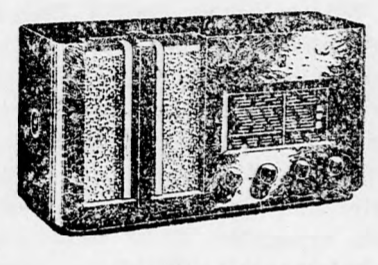
A JÓ SZUPER A NAPSKALÁVAL. Előkelő, kitűnő vevőkészülék, amely elegáns vonalaival és nagy teljesítőképességével tűnik ki. Váltóáramra, vagy Universal Vibratorral egyen-és váltóáramra. Minden otthon disze. Típus 471.

A KIS SZUPER AZ ÉROS HANGGAL. Kis vevőkészülék, kiváló hanggal, rendkívül olcsó áron. Teljes értékű szuper, amelynek az ára olyan alacsony mint azelőtt egy egyszerű egy-áramkörű készülék. Típus 215 A váltóáramra. Típus 215 HU Universal egyen-és váltóáramra.

ROVIDHULLÁMSZUPER AETHERSZABÁLYOZÓVAL. Az új Típus 752 olyan vevőkészülék, amelyben megtaláljuk a modern rádiózás három rendkívül fontos feltételét: a lehető legegyszerűbb beállítást az aetherszabályozó révén, tökéletes hangot speciális kapcsolás révén és nagyszerű rövidhullám-vételt. Váltóáramra, vagy pedig Universal Vibratorral egyen-és váltóáramra. Típus 752.

OTT, AHO! NINCS VILLANYÁRAM. ezen elemes szuper révén, amely minden hullámhosszon dolgozik, a rádiózás tökéletes élvezet! Típus 628 B

A FUL ÉS SZEM HARMONIAJA
15 HONAPIG TÉRJEDŐ RÉSZLETTFIZETÉSRE IS KAPHATÓ

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláskeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előrefizetés mellett közöljük. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

JAHREZETTABLE alumíniumból tetszőtős, kisalak, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közlendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Egy szegény hatgyermekes apa, ki nyomora miatt kénytelen volt Talmud-könyvtárát eladni, olyan hittestvérekhez fordul, akik rendelkeznek egy Sásszal, amelyet nem használnak. Ajándékozás ellenében vállalná elhált szüleikért Mianájész tanulást és kadidit mondást, ugyancsak Jahreit megtartását. Egyben értesíti hittestvéreit, hogy ünnepek után Jesivát alakít, melyben jómódu böcherek tanulnának díjazás ellenében. A tanítás a „Hunfalvi“ szisztéma szerint és a huedini főrabbi fenhatósága alatt fog történni. Löb Chaim Huedin, az Arigas Habaaszem és a Hunfalvi rabbik tanítványa.

Kiadó november 1-re 3 szobás komfortos uccai balkonos lakás, valamint 2 különálló szoba, az egyik vízvezetékekkel. Naţionala Cluj, Regina Maria 6.

Férjhez mennék 45-50 év körüli gyermekektelen izr. uriemberhez, akinek egzisztenciája van. Negyvenes gyermektelen özvegyasszony vagyok 250-300 ezer lej készpénzzel rendelkezem. Házasságközvetítők kizárva. Kalandorok kíméljenek. „Szorgalmas“ jellegre a kiadóba.

Nagyváradon, központban, elismert jóméneteli orth. kóser bodega és vendéglő átadó. Leveleket Uj Kelet fiókkidárvóhivatala Oradea, Str. Millerand 4 továbbít.

Jesivát végzett és katonai kötelezettségének eleget tett fiatalember chimis, rase, gemore, stb. tanítását vállalja egyenként, vagy csoportosan. Védőkre is megy Grünfeld Eugen Cluj, Str. Aron 39.

Brassóban kitűnően bevezetett hotel-penzió családi okok miatt modern butorokkal, új berendezéssel, teljes felszereléssel, jutányosan eladó. 15 szoba, hideg-melegvíz, fürdőszobák. A város központjában. Cim 3 kiadóban.

Férjhez menne jó jömenő üzlettel rendelkező urilány 40-45 éves, egzisztenciával rendelkező komoly, egyedülálló uriemberhez. Gyógyszerész vagy droguista előnyben. Leveleket fényképpel „Komoly“ jellegre a kiadóba.

Előtársat keresek, hajadont, ha lehet héberül beszélőt, férfiak társaságát kerülőt, Tórárt minden erejével megőrzőt. Hozományok rajta levő ruházata elég. Két fiam van velem, földbirtokomon gazdálkodunk. Bondár-Schreiber József Oradea, Str. Adávrului 7.

CSILLAROKAT legolcsóbban a készítőnél, GRUNWALD JAKAB, C. Decebal 23. Telef.: 17-41.

Kiadó a Piaţa Mihai Viteazul 30 szám alatti sarok üzlethelyiség november 1-re. Értekezni Calea Traian 10. Háztulajdonosnál.

Vallásos, orth. házból jó bizonyítványokkal főzéshez segíteni tudó leány keresetk. Ecetgyár Simeul-Silvaniei.

200-300 ezer lejjel bevezetett üzlethez társat keresek. Cim: Hotel Newyork főportánál.

Palesztinai tanító diplomával rendelkező egyetemi hallgató héber és angol nyelvek tanítását vállalja. Str. Gojdu 5. Tel. 19-22.

Modern, elegáns 3 szobás lakás belvárosban november 1-re kiadó. Értekezni Str. Cotiţă 7. I.

Eladó finom kivitelű kombinált szekrények, modern dió teleháló, rőkmamé, modern fotel. Mihaszaloz, Str. Fr. David 3.

Jömegjelenést, 18 éves barna leány levelezne komoly fiatalemberrel házasság céljából. „200.000“ jellegre a kiadóhivatalba.

2-3 diáklány vagy fiatalember teljes elátást kaphat. Ugyanott kóser háziokost kiadóra is. Jakabné, Piaţa Carolina 1.

Elegánsan butorozott szoba egy vagy két hölgy részére kiadó. Str. Iorga 2, I. em. 9.

Csinos és szimpatikusnak mondott, önálló egzisztenciával rendelkező negyvenéves ur-asszony vagyok. Férjhez mennék pozícióval, vagy magas nyugdíjjal rendelkező, jóérzésű uriemberhez. „Harmonia“ jellegre timisoara kiadóhivatalba kérem a válaszokat. Timisoara I. Str. G. Grigorescu 1. II. 12.

B. Liebermann Sári okl. francia tanárnő a francia nyelv oktatását újból megkezdte. Egyéni és csoporttanítás a legújabb módszerrel. Calea Traian 9, I. em.

Keresek éttermem részére intelligens, szolid, középkorú, egyedülálló urinőt nappali elfoglaltságra és aki családtagként lesz kezelve, felügyelői és bizalmi állásra, teljes elátás és fix fizetés mellett. Kérem csak komoly és szolid urinőt ajánlatát fényképmelléklettel „Cafenea Bucuresti“ Petrosani címen.

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsődoldali cikkünk folytatása)

London, október 14. A pénteki nap folyamán az angol külügyi hivatalban áttanulmányozták a komáromi tárgyalásokról szóló jelentéseket. A magyar-csehszlovák kérdés valószínűleg a berlini nagyköveti tanács elé kerül, amelyet a felmerülő vizsályok elsimítására létesítettek. Lehetséges azonban, hogy a négyhatalmi egyezményt aláíró államok döntenek ebben a kérdésben. A magyar kormány a négyhatalmi döntéshez ragaszkodik, amái is inkább, mert a nagyköveti tanácsban Csehszlovákia is képviselve van. A három hónap eltelte után Magyarország kívánhatja, hogy a négyhatalmi értekezlet döntson ügyében. Három hónapon belül azonban a nagyköveti tanács is illetékes az ügy letárgyalására. Az angol külügyminisztérium át akarja hídítani ezt a kérdést. Maga Halifax lord szándékos megtenni a szükséges lépéseket. Lengyelország és Olaszország kijelentették, hogy fenntartás nélkül támogatják a magyar ügyet.

A prágai kormány elrendelte az értekezlet bejelentését

Hivatalosan jelentik Prágából, hogy az értekezlet való spekuláció elkerülése végett a csehszlovák kormány elrendelte a pénzügyi részesedés fölötti rendelkezési jog limitálását. A részvény résztulajdonosok, a bel- és külföldi társaságok egyaránt be kell, hogy jelentés értékeiket a cseh Nemzeti Banknál november 21-ig bezárólag. Ezeket az értékeket csak különleges engedéllyel idegeníthetik el. A rendelet ellen vétők 60 ezer cseh-koronáig terjedő pénzbüntetést, vagy fogházzal sújthatók.

Sir John Simon az angol nemzetvédelem fokozásáról

Londonból jelentik, hogy a tiszteletre adott banketten, Sheffieldben, Sir John Simon pénzügyminiszter kijelentette, hogy a brit kormány részletes vizsgálat tárgyává tette azokat a tanúságokat, amiket a nemzetközi válságból Anglia nemzetvédelme számára levonni lehet. Habár nem tett említést a hadkötelezettség bevezetésének kérdéséről, Simon hangsúlyozta, hogy pillanatnyilag a legfontosabb tennivaló: önkénteseket toborozni szakszolgálatra.

Hazarendelték a volt angol front-harcosokat, akiket Csehszlovákiába akartak küldeni

Londonból jelentik, hogy miután a berlini nemzetközi bizottság feleslegesen minősítette népszavazás tartását egyes szudeta területekre, az az 1200 volt angol front-harcos, akiknek Csehszlovákiába kellett volna utazniuk, hogy a népszavazási területeken a rendfenntartásról gondoskodjanak, pénteken reggel útasítást kaptak, hogy térjenek vissza otthonaikba. A volt front-harcosok mozgósításával, felszerelésével és élelmezésével kapcsolatos költségeket az angol kormány viselte.

Antonómát kérnek a dániai németek is

Kopenhágai lapjelentések szerint Schmidt lelkész, Észak-Schleswig német képviselője, kijelentette tegnap a parlamentben, hogy a német lakosság kulturális téren autonómiát kell biztosítani és ezenkívül moratóriumot kell engedélyezni számukra, a gazdasági nehézségekre való tekintettel. Ugyanakkor intézkedni kell az iránt, hogy a csoport tagjai megőrizhessék birtokaikat.

A német csapatok kiűrtették egy cseh várost

Berlin, október 14. Néhány óráig tartó megszállás után a német csapatok kiűrtették Policka cseh városkát. A városnak 4500 cseh és közel 100 német lakosa van. A német csapatok október 10-ikén véletlenül szállták meg Polickát. A tévedés onnan származott, hogy a határmegállapító térképen nem húzták meg pontosan a határvonalat.

Csáky gróf Rómába repült

Róma, október 14. Csáky gróf, a magyar külügyminisztérium kabinetigazgatója, pénteken repülőgépen Rómába érkezett. Utját kapcsolatba hozzák báró Villányi római magyar követnek Ciano gróf külügyminiszterrel folytatott tanácskozásával és a komáromi tárgyalások megszakadásával.

Teljes megegyezés jött létre Bulgária és Németország között a gazdasági kapcsolatok fejlesztésére

SZOFIA, október 14. (Rador.) A bolgár távirati iroda jelenti, hogy Funk német gazdaságiügyi miniszter tegnap kihallgatáson volt Krosszejmoff miniszterelnöknél és a pénzügyi, valamint földművelésügyi minisztereknél. A D. N. B. szerint Funk és a bolgár miniszterek között megbeszéléseken teljes egyetértés jött létre a két ország között gazdasági kapcsolatok fejlesztése érdekében.

A kantoni kormány elhagyta a várost?

A kínaiak a Peking-Hankeu közötti vasutvonalat teljesen megfeszítették a japánoktól

Hongkong, október 14. (Rador.) A dél-kínai japán hadműveletek nagy gyorsasággal alakulnak. Péntek kora reggel a japánok meghódították Tamsui helyiséget, amely 19 kilométernyire van a Bias-öböltől. A kínaiak részéről csak gyenge ellenállás nyilvánult meg. A helyiség bevétele után a japánok megkezdték a Tarkong folyón való átkelésüket és sietve nyomulnak beljebb. Következő célpontjuk Uajcsu városa. Kanton és Hongkong között minden közlekedés megszakadt. Több hídát levégtörő röpítették. Mintegy 50 japán hajó állomásozik a Pearl (Gyöngy) folyó deltája előtt. Valószínű, hogy itt szintén csapatokat fognak partratonni. Kvantung tartományban az asszonyok és gyermekek eltávolítása megkezdődött.

Az Havas hongkongi jelentése szerint nem-hivatalos forrás az azt állítja, hogy a kan-

toni kormány elhagyta a várost és vonaton észak felé vette útját. Állítólag a gyermekeket és asszonyokat ugyancsak az ország belseje felé szállították.

A Stefani római jelentése szerint a japán csapatok partraszállása a Bias-öbölben egyet jelent a Kanton elleni támadással, aminek célja a Kanton és Hankeu közötti vasutvonal elvágása.

Tokiói jelentés szerint a japán külügyminisztérium vezetőikérei hangsúlyozzák, hogy Anglia egyelőre semmilyen taktikát nem jelentett be a délkínai japán katonai műveletek ellen.

Hankeuból származó kínai közlemény szerint azon japán erőket, amelyek a Yeu-kiang hegyekben Yangsintól délnyugatra megtámadták a kínai állásokat, négy nap múlva harc után visszaverték és több ezer ember veszteséget okoztak nekik. A Peking-Hankeu vasutvonalat teljesen megszakadták a japánoktól.

Ciuperca tábornok az új hadügyminiszter

A legutolsó minisztertanács a fegyverkezés fokozását határozta el. Jacobovici tábornok a királyi hadseregé lett az új hadfelszerelésügyi miniszter

Bucuresti, október 14. A Semraul című lap a legutolsó Sinaiában Őfelsége az uralkodó elnöklété alatt tartott minisztertanácsot, kommentálva megállapítja, hogy a kormány tagjai a következő kérdéseket tanulmányozták:

1. Fegyverkezési akció fokozása és az ezen fokozáshoz szükséges eszközök felhozása.

2. Szállítások megszervezése, miután ez a kérdés szoros kapcsolatban áll a nemzetvédelemmel.

3. A hadfelszerelési gyárak nyersanyaggal való ellátása.

4. A hadfelszerelés (fegyverek, stb) problémája.

5. A fegyverkezési akció új alapjai.

A minisztertanácsi határozatok folytán a hadsereg felfegyverkezésének műve új fázisba került. Intézkedni fognak aziránt, hogy a hadiipari üzemek tevékenységét fokozzák és azokat oly módon szervezzék meg, hogy háború esetére mindent előállíthassanak, amire az országnak szüksége lehet.

Miron patriárka-miniszterelnök pénteken déln Sinaiába utazott Magureaux miniszterelnökségi alminiszter kíséretében. Ugyancsak Sinaiába utazott Dudu Vlahide miniszterelnökségi államtitkár is. Armand Calinescu belügyminiszter teg-

nap délelőtt megbeszélést folytatott Mironescu volt miniszterelnök, királyi tanácsossal.

Bucuresti, október 14. A nemzetvédelmi minisztérium az érdekeltek tudomására hozta, hogy a szeptember 15-i minisztertanácsi jegyzőkönyv értelmében a lerakatokban és gyárakban leltározott nyersanyagok ismét szabadon forgalomba hozhatók.

Lemondott a hadügyminiszter

A Timpul péntek reggeli számában jelenti, hogy Argasanu tábornok, nemzetvédelmi miniszter és Glatz tábornok nemzetvédelmi alminiszter tegnap benyújtották lemondásukat.

Az új hadügyminiszter letette az esküt

Bucuresti, október 14. Ciuperca hadosztálytábornok péntek délután a Pelisor kastélyban Őfelsége előtt letette a hadügyminiszteri esküt. Ugyanakkor tette le az esküt Josif Jacobovici Őfelsége hadseregé, aki hadfelszerelésügyi alminiszter lett.

A gibraltári püspök a román kultuszminiszternél Bucurestiből jelentik: Colan püspök kultuszminiszter ma fogadta Harold Duxton gibraltári püspök látogatását.

A Fratelli Branca milánói cég tapasztalata kezeshedik a

Vermouth Branca
versenyversenynek minőségéről.

Nagy részvét mellett temették el Désen dr. Klein Miksát

Dej, október 14. Désen dr. Klein Miksa halálhíre már a hajnali órákban elterjedt és városszerte megdöbbenést és őszinte részvétet keltett. Sokan rokonai és barátai közül a hajnali vonattal Kolozsvárra utaztak, hogy résztvehessenek az itteni temetésen. A dési zsidó nagytemplom és az imaházak előcsarnokaiban kifüggesztették a Chebra Kadisa hirdményét, hogy délután három órakor fogják temetni a város kiváló fiát a régi temetőben.

A kolozsvári Chebra Kadisa halottszállító autója egy órával a temetés előtt érkezett meg a temetőbe, ahol nagy gyászoló közönség, a dési zsidóság apraja nagyja várta Klein Miksát, aki ebben a városban nevelkedett és fejlődött, ahol apja, Klein Ignác a hitközség elemi iskolájának igazgatója és egy időben jegyző-titkára volt. A megboldogult nyolcvonöt éves édesanyja még most is él, a matróna kijött fia temetésére. A Chebra Kadisa a legjobb helyek egyikét jelölte ki Klein Miksa örök pihenőhelyéül: Rosenberg Zsigmond hitközségi elnök felesége, született Dux Hanna és Gerson Abraham Chebra-elnök közötti helyen. A temetési szertartást akkor kezdték meg, amikor Paneth főrabbi és nagy kísérete kijött a temetőbe. Akkor már Kolozsvárról is sokan jöttek autókön és vonaton.

A koporsó fölött dr. Sebestyén József, a Kórházegyesület elnöke tartott megindító bucsubeszédet.

Sok ezer beteg nevében mondog isten-
hozzát neked, drága, jó Klein Miksa, —
mondotta, — te voltál az, aki a kórházért a
buzgalom és dologtevés csodáit végezted.
Végigjártad az országot, hogy betegeknek ne
nékülözzenek, semmi fáradtság, semmi akadály
nem tudott visszatartani attól, hogy jót
tegyél embertársaidal. Minden zsidó ügyben,
amikor segíteni kellett, az első voltál és
sokszor az egyetlen, aki szívet, lélekkel dolgoztál.
Halálod nemcsak családodat döntötte
gyászba, hanem sok ezreket, akiknek szüksége
volt a te bátor, a te harcos lelkedre és a
te őnzetlen munkádra. Nemes szíved nem
dobog többé, jószágod és biztató segítség
melegét már nem érezzük. És te nemcsak
testvéreidért, hanem minden sorsüldözöttért
dolgoztál, magadévá tetted bajukat. És ez a
szív, amely annyitért dobogott, immár nincs
többé! Egy tiszta lélek szállott sírba; drága
barátunk. Isten veled!

Dr. Kertész Jenő, aki a jogvédő iroda és a barátok nevében bucsuztatta a halottat, kiemelte Klein Miksa önzetlenségét: Mindenkire gondolt, csak saját magát hanyagolta el. A közel negyven éves barátság során mindig is megmutatta, hogy érdemes a nagy népszerűsége, a szeretetre és becsületre, amely körülövezte. Harcos természet volt, aki ilyen gyönyörű, nemes munkában fejezte be életét, nem élt hiába.

A beszédek után leeresztették a sírba dr. Klein Miksa holttestét. A sír fölött a kántor elrecitálta a gyászimát és egyetlen fia, Bandi elmondotta fölött a kaddist.

Ujabb két kivégzés Németországban
Berlínből jelentik: Frank Bejcses trieri és Josef Baronek natibori egyéneket, akiket árulás miatt halálra ítélték, ma reggel lefejezték.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 12
Telefonszám: 18-60

BUN DE IMPROBAT

STERN-féle orf. kóser vendéglő Oradeán

ארטה. כשר

Str. N. Iorga (volt Zădăra ucca) 19. Országzerte államert kitchő konyha, szőlő árak, figyelmes kiszolgálás.

Transzilvania vezető étterme, az utazó közönség kedvelt találkozóhelye. Lakodalmakra és bankettekra külön nagyterem.